

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 31. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. AUGUSZTUS 1.

A vádlottak padján

A vádlottak padjára kerülünk lassan-lassan mindannyian. Természetesen nem a bíróság termeiben, hiszen semmit sem vétettünk, hanem a közvélemény bizonyos rétegei előtt.

Igen, a vádlottak padján ülünk egytől-egyig. Én is. Te is. Ő is. Mindazok, akik részeseek abban a kétségtelenül elkövetett „zsidó bűnbán“, hogy élethez mertek maradni. Mutatóul 800.0000 közül, mint „lábonjáró csodák“.

A hét egyik napján az volt a vád, hogy sok a zsidó köztisztviselő. Erről regéltek a neofasizmus suttogó baritonjai.

A hét másik napján az volt a vád, hogy a zsidó újságírók nem-zsidó közéleti nagyságokról, vagy ex-nagyságokról is kritikát mondtak. Ezt a vádat egyébként tiszteletreméltó helyről is hallottuk.

Megint máskor a zsidó „feketézők“ mesélt a fáma. És ezt a „lemezt“ különös előszeretettel forgatták a reakciós politikai élőgramofónok.

Nyugodtan és méltóságteljesen nézhetünk szembe e vádakkal. Hát csak ez a baj? Hiszen onnyi joggal és okkal körülbelül azt is mondhatnánk, hogy a világ és az ország minden bajáért mi vagyunk a felelősek, nem pedig azok a fasiszták, akik támadó háborút indítottak és azután végiggyilkolták, végigrabolták akit és amit csak lehetett.

Hát igen, vannak zsidóvalású köztisztviselők az állami élet különböző ágazataiban! De, ahol demokrácia van, vagy legalábbis demokráciát akarnak teremteni, ott nem a vallási és faji hovatartozandóság, hanem egyesegyedül a tehetség és alkalmasság szempontjai lehetnek irányadók a köztisztviselők kiválasztásánál!

És ha már erről beszélünk, említsünk meg mást is. Tegyük szövé, például azt, hogy még mindig utját állják a zsidók teljesen széleskörű társadalmi és gazdasági megoszlásának egyes intézkedések és szervek. A földművelést szinte elzárták a magyar zsidóság elől, amikor még a fasiszták által fel nem osztott birtokosok nagy részét is kivették a zsidók kezéből.

De nézzük tovább az ugynevezett „vádakat“! Hát igen, voltak egyes zsidó újságírók, akik merészelték, mondjuk, Zadraveczről is bírálatot írni! A demokrácia közéleti „játékszabályai“ — akár a Szovjetuniót, akár Amerikát, akár Angliát nézzük — nem ismerik azt a korlátozást, hogy katolikusról csak katolikus, reformátusról csak református és zsidóról csak zsidó írasson. A demokratikus államok egyenrangú és egyenjogú polgárai mindezt és mindenkit szabadon megkritizálhatnak.

Hát igen, — folytassuk

csak! — azt sem tagadjuk, hogy voltak és vannak zsidó „feketézők“! A zsidók között, mivel a zsidók is emberek, éppen úgy voltak és vannak bűnösök is, mint a keresztények és keresztények között. De azt igenis tagadjuk, hogy a „feketézés“ valami specifikus zsidó gonosztett lennel! A zsidókérdésről rendezett kaposvári ankétán, amelyről múltkorjában részletesen beszámoltunk, a semmikép sem túlzottan filozofemita beállítottságu Fekete Tibor kiegészítő képviselő állapította meg, hogy: „Minden zsidó feketéző mellé legalább tíz keresztény feketézőt lehet állítani.“

Mi váltotta ki — azonkívül, hogy bizonyos köröknek 150.000 magyar zsidó véletlen életbenmaradása is sok! — ezt a folytonos antiszemita vádaskodást? Elsősorban az, hogy a magyar zsidóság hivatott vezetői higgadtan és bosszu lihegése nélkül, de sikraszállnak a még vissza nem szerzett jogokért és javakért.

Ezt a sikraszállást, amely nem vehemens és nem túlzott, természetesen rossznéven veszik mindazok, akiket a demokrácia erkölcsi világrendje már réges-régen megbélyegzett, de akik most úgy akarnak megszabadulni a fasiszta bélyegtől, hogy vádlókká tőlják fel magukat.

A zsidóság a magyar demokráciában nem lehet vádlott. A zsidóság a fasiszmus

korszakában volt vádlott, amikor nagyrészt ugyanazok vádolták alaptalanul, akik ma is hangosan, vagy halkán, házigug vadakat hangoztatnak.

A zsidóság a magyar demokráciában csak vádló lehetne. De nem óhajt élni ezzel a lehetőséggel. Senkit sem vádol, csak a jogait kéri. Senkit sem vádol, csak az egyenjogúságát szeretné szilárdan megalapozni. Senki sem vádol, de igenis védekezik azokkal szemben, akikkel 1944-ben nem szállhatott szembe, de ma szembezáll. Nem mint vádló, hanem mint sértett.

Igenis, sértve érezzük magunkat a nap-nap után megismétlődő vádaskodások miatt, amelyeket nem nekünk, hanem a magyar demokráciának kellene visszaütástanil!

Ha azonban ezt elmulasztják, vagy nem teszik elég határozottan, akkor ne lepődjenek meg azon, ha a szellemi önvédelem fegyveréhez nyúlunk és leplezzük a vádak hátterét, illetve a vádak hátterében meghúzódó reakciós törekvéseket!

Ezt nem is vehetik zokon a zsidóságtól, hiszen elsősorban mégis csak mi érezzük a bőrünkön, hogy mi az az antiszemitizmus, amely — sajnos! — már Kunmadarast is produkált a magyar demokráciában — az igazi és becsületes demokratikus törekvések ország-világ előtti befeleltetésére.

Ara 1 forint

KATONA JÓZSEF:

Libánon cédrusait siratjuk...

Áv hó 9-re

„Libánon cédrusaihoz voltak hasonlóak a dicsőségben nagyok és hitben jámborok, a csendben élők és szeretetben boldogok, akiknek vére hullott és erejük mártíromságra hanyatlott: érettük sírok én, zokogok véres könnyekkel” — a Szent Város pusztulásán könnyező gyász-költőnek bus zsolozsmájával így kesergünk mi is Áv hó 9-én, — ezidén augusztus 6-án.

Az elsötétített templomban levesszük a frigszekrény biborkárpitját és a gyász fekete drapériájába öltöztetjük szent Tóránk helyét. Leülünk a porba: gyászolunk és bőtölünk, Jeremiás siralmait zokogja ajkunk, Cion költőjének megrázó elégiáin könynezzünk és felszakad lelünkünk a panaszos fájdalom reszkető dala: „Szent Tan, mely tűzharag lángjában ég-tél, küldesz-e üdvöt gyászoló gyermekeidnek, akik fényt öltenének ragyogásodból, akik epekednek a te léted hamuja után és a lobogó tűz lángját, amely téged megemészített, testükön érzik égő fájdalommat?”

*

A gyászoló „három hét” után, amely „szorongásos időszakban” legkomorabb az utolsó „kilenc nap” — elérkezünk Áv hó 9-éhez. Áv hava már szomorúságra köszönt be, azután jön a harmadik hét szombatja — a „látomás szombatja”, amely közvetlenül megelőzi a gyásznapot: Jesája próféta feddő beszédét hallgatjuk meg ezen a szombaton, a gyülekezet papja olvassa fel a cioni gyász örök bus dallamán.

... Ötszörös gyász fűződik Áv hó 9-ének szomoru bójtnapjához. Ekkor közölte Isten az Egyiptomból kivett bűnös nemzedékkel, hogy a pusztában kell meghalnia és nem láthatja meg az Igét Földjét; mindkét Szent Templom lerombolása heted-fél százados távollágban ezen a végzetes napon történt; a Csillag Fia dicsőséges szabadságharcra e napon ért szomoru véget, mert lehullott a zászló, elesett a vezér és feldúlták várát; s e szerencsétlen napon ekével körülszántották Jeruzsálem városát és felszántották a szentély helyét...

Ezért az engesztelés napjának bűnbánati szigorúságával tartjuk meg ezt a bójtnapot: estétől-estéig bőtölünk, kerülünk minden örömet, élvezetet, kényelmet és fényűzést. Ez az egyetlen nap, amikor a Tant sem tanulhatjuk, hanem olvassuk a jeremiádokat, továbbá Jób könyvét, meg Jeremiás prófétából a a feddő beszédeket, valamint azokat a fejezeteket, amelyek a zsidó állam pusztulásáról szólnak, ezenkívül olvassuk a zsidó panaszdalokat s a templomrombolás szomoru történeteit. Halkan, tompított hangon imádkozunk este is, másnap reggel is templomainkban. Csak akkor bug fel fájdalmasan hangunk, amikor az emlékezések szomoru melódiáit zokogjuk el.

És a Tóra elé járulunk, felolvassuk Isten feddését és ígérletét: „Ha nagy nyomorúságban leszel és elérnek téged mindazok a dolgok az idők végén és megtérsz az Örökkévalóhoz, a te Istenedhez és hallgatsz az Ő szavára: bizony, irgalmas Isten az Örökkévaló, a te Istened; nem hagy el téged és nem felejt el őseidnek szövetségét, amelyről megesküdött nekik.”

*

A templomi ájtatosság után

„Küldj vigasztalást Örökkévaló Istenünk a Ciont gyászolóknak, akik siratják Jeruzsálemet, a gyászoló, feldúlt, dicsőségvesztés, magánosan buslakodó várost, mely gyászol, mivel fiai távol vannak tőle, feldúlt, mert csarnokai romhalmakká lettek, dicsőségvesztés, mert dicstelenné vált egykori büszke fénye és magánosan buslakodó, mert el van hagyva hajdani lakóitól... Te, ó Örökkévaló, tűzben hagyta elhamvadni, — de egykoron tűzben építetted újra, amint írva van: Én leszek, ugymond az Ur, lángoló fal körülötte és örök dicsőség bennel Dicsértelessé Örökkévaló, aki megvigasztalja Ciont és újraépíti Jeruzsálemet!”

A JOINT ipari és mezőgazdasági kiállításán (V., Fürst Sándor-u. 21/b)

f
orintért
v á s á r o l h a t

Belépés díjtalan — Nyitva: 11—20 óráig

A Pesti Izr. Hitközség Belső Erzsébetvárosi Körzete

ujbóli alakulása óta nagyobb lendülettel igyekeznek a teendői sorába tartozó feladatokat teljesíteni és a hitvestvéreket szociális, társadalmi, kulturális és vallás gondozói feladatok körébe bevonnak. Igyekeznek kiválasztani azokat az egyéneket a körzet területéből, akik ezen munkák végzésére és vállalására legalkalmasabbak, a cél minél szélesebb alapokra helyezni a munka menetét, hogy minél többen veszessenek részt a feladatok teljesítésében, amely mindenkor a Pesti Izr. Hitközség előjáróságának intenciója szerint teljesíti kitűzött céljait. Nagy buzgalommal kapcsolódott be a Joint munkásságának keretében és a házbizalmi és házak szociális megbízottainak rendszere alapján a zsidó hívek jelentékeny számát vonta be a Joint tevékenységének körébe és így módjában van a körzet szociális bizottságának jótékony hatással közreműködni a Joint elleni panaszok körülményeit megvizsgálásában és megtekintésében. Megállapítható, hogy sok történt ez ügyben, javulás igen nagy mértékben mutatkozik is. Sikertől más területen is a körzet befogel és szegényei részére természetbeni juttatásokat igazságos elosztás, szerint az arra ráutaltaknak juttatni. Jövőben újabb feladatok hárulnak a körzet munkásságára, amelyre már az előkészületek folyamatban vannak. Az egyes bizottságok végleges megalakulásával erőteljes munka fog megindulni az ünnepek előtti időben.

Székelty Emil ékszerész 26

brilliant, aranyat, ezüstöt,
órát legdrágábbban vesz.

Keressük két deportált fiunkat!

Hoffmann Emil

született 1923 Sopron,

Hoffmann Erich

született 1927 Sopron.

KISTARCSARÓL 1944 Julius 19-én BIRKENAUBA vitték mindketőt, ott a Meldungs-kammerban dolgoztak. 1944 október 26-án ORANIENBURGBA, onnan SACHSENHAUSENBÁ, onnan ORDORFBA kerültek. Thüringia. Kétségbeesett szüleik könyörögnek, aki bármit tud róluk, értesítsen. Minden költséget szívesen megtérítünk.

HOFFMANN Dávid, Budapest, VI., Paulaj Ede-u. 67,

Dr. FISCH ADOLF

Ha győzöd hittel, testvér...

Azt kérdezed, testvér, hogy maradj-e? Hiszen el kell végre bontódnod — mondod — hová tedd a szivedet? Az ember nem tarthatja a lelkét az utitáskájában így nem lehet élni!

Kétségeid vannak, vajjon reális-e a látásod ebben. Nem olyasmiről beszélünk, ami elől nem lehet. Amit mindenüvé magaddal cipelnél, mert benned van. Talán önámítás az — véled —, hogy csak innen el, mert itt minden emlékeztet. Mert nem az élettelen helyek, hanem a halhatatlan tények mérgezik meg az életedet. Az élmények vészték beléd kigyomláhatatlan emléknymaikat.

Olyanokat álmodsz, hogy még az apád, vagy az anyád sirját megkeresni, pedig jól tudod, nincs is sirjuk. Megállt számodra az idő és nem bírsz fulmenni azon a pillanaton, amikor a teid szíved megdermesztette a rémület, mert rácsméltek, hogy a gázkamrába ferelték őket. Vagy, hogy most, most, ebben a pillanatban lövik le őket, mint kőbor, vesztet kutyákat. Néha-néha teljes éberségben is be-be néznek az ablakodon az édes, szeretett árcok. Aztán elmosódnak, vagy egyszerre eltűnnek. Ilyenkor meghökkensz kissé, mert ez már nem a szokott fantáziálás volt, hanem hallucinálás. E mögött pedig lelki egyensúlyzavarok ijesztgetnek.

Erősen tartod magad, hiszen felnőtt ember vagy és nem hirdogálsz — nem is tudsz, de az ellen nem tethetsz, hogy amint ezt a tartást meggyöngyíti egy jótékony varázslat — ünnepi percek ezek a léleknek — akkor elkezdnek folyani a könnyeid és nem akarnak megállni. Mi ez — kérdezed magadtól bosszankodva — aztán rájössz, hogy örökös siratásra vagy itélve, mert nem sirhattad ki jól magad a koporsók mögött, vagy a nyitott sírok mellett. Megfosztottak attól, hogy az évezredek emberi uton járj gyászoddal, hogy a szertartás felfokozott komorsága után megereszkedjenek kínod hurjai és meggyógyítson az elcsendesítő bűnát.

És most azt kérdezed, testvérem, kinlódva, maradj-e itt? Azt felelem neked: nagy hit kell hozzá!

Hinned kell — ez a zsidó életszemlélet lényegéhez tartozik —, hogy mi, emberek — ne legyints keserűen — mindnyájan felfelé tartunk. Gyakran megtorpanunk, mert az ősidőknek lelkünk mélyére húzódtott kegyetlen örökségei vissza-visszarántanak, de azért utunk felfelé visz, feltartóztatatlannul. Ezt az utat másképp nevezi a valóság embere, másképp a tudomány, de hogy megvan és ezen járunk, azt senki élő nem tagadhatja.

Ezt az élető hitedet ne korlátozd távollévő népekre, hiszen akkor az egész elmosódik, élettelenül lesz. Alkalmazd kitarlóan, bátran és mindennek ellenére a magyar népre is. Ez a legfontosabb! Nem egyforma tempóban haladnak a népek a felfelé vezető uton — a sorsuk és a természetük parancsol nekik —, de az irányuk egy és ugyanaz, ha élni akarnak. Persze, nem a kormányokról, vagy a magas politikáról beszélek — ezek mulandó dolgok, ezek csak hangulatai a maradandó népeknek — hanem az élet törvényeit magyarázom.

Az ártatlanul rettenetesen megbántott ember teljességgel kiengesztelhetetlen és gyógyíthatatlan, ha nem érzi meg abban a bűnben is, amelyet ellene követtek el, a közös emberi természetet. Ha nem érzi meg azt a tragikus végzetet, amelyet valahol lelkünk mélyén mindnyájan magunkban hordozunk. Ez egy kissé misztikusan hangzik, nem is nagyon akarod megérteni, mert ehhez persze alázat kell és honnan vegyed te azt, akit olyan fertelmesen megtapostak. Ezért addig is, míg szabad embernek érezheted magad — mert alázat csak szabad emberben van, ha hasonlót látsz elnyomottaknál, az csuszás-mászás — addig is, hidd el, nincs áthidalhatatlan űr a vétkezésben zsidó és nem-zsidó között.

Tudom, tudom a különbséget, de talán mégis kitisztul attól egy kicsit vérbeborult szemed, ha elgondolkodol és belenyúgszol abba a fájdalmas igazságba, hogy Istennek egyellen állatja sem olyan méltatlan Isten képmásának viselésére, mint néha az ember.

Megráz a felháborodás és felszakad minden hegedő sebed, ha ezt hallod: „mi is szenvedtünk, nemcsak a zsidók”. Hidd el, lehet mélyen sajnálni is azokat, akiknek lelkében a fénylő értelem helyén vakhomály sötéltik. Mondd nekik csendesesen, vagy inkább csak gondold magadban, hogy milyen istenkáromlás az éretlen beszédük! Hogy Istent kísértik meg, amikor egy napon említik a mi szenvedésünket az övékkel. Ne kívánd nekik, hogy próbáltassa meg velük Isten a mi sorsunkat, hogy űrtsék ki őket is fenékiig, mint mi, az űröm poharát. Gondolj arra, hogy neked évezredek örökséged az az erkölcsi magaslat, amelyen állva egyformán haralmaz számodra minden szülő nő lemeszárlása a betegágyon. Mégis csak a te néped méhe szülte a prófétákat!

A próféták... Főképpen erről van szó. Mielőtt döntened, hogy még, vagy maradsz, ezt intézd el magaddal. Van-e hited magadban! Lesz-e erőd

még sokáig igazán felnőttné lenni, fegyvertelenül a sok fegyveres kamasz között, abban a szilárd hitben, hogy a kamaszok felnőnek még mielőtt széles szertelenségükben a föld alá küldenének, vagy erről a földről kigyűlölnének téged. Kisebbségi embernek lenni általában azt jelenti: érettebbnek, felelősebbnek, bölesebbnek lenni; zsidónak lenni a galumban még nehezebb, mert egy kicsit prófétának kell lenni.

Ha aztán lelked arra kényszerít, hogy ne csak tűrj bizalommal és várj hittel, hanem arra is, hogy nőgasd a magyar népet a felfelé vivő uton, hogy nyilvánosan taníts, írj és magyarázz, akkor azt mondom neked: hidd el, tanítani csak azt lehet, akit szeret az ember. Mennyire kell hinned az önmegtartózkodás megbocsátásban és szerteiben — a saját magadban — ahhoz, hogy most ennyire össze tudj forni az ország egész közösségének lelkével!

De megbocsátó magatartásodban még mindig benne van, ha elrejtve is a néma szemrehányás a felé, akinek megbocsátasz. Ilyesmit lehet belőle kiérezni: te ugyan nagyot vétejtél ellenem, de én különb vagyok mint te, én megbocsátok. De mennél inkább van igazad, annál rosszabb, mert annál kevésbé lehet okosan érvelni veled szemben, ezért annál inkább támadhat okatlan gyűlölet ellened. Ezért hinned kell abban, lesz erőd, hogy ne emlegesd a megbocsátást sem szóban, sem magatartásban. Így cselekszenek azok, akik valóban megbocsátottak.

Csakis így lehet nyugalmad és békeséged ezen a földön.

Külső nyugalmad és békeséged. Belső nyugalmad és békeséged talán csak a föld alatt lesz, mert az élmények igenis beléd vészték kitörölhetetlen emléknymaikat. Az álmaid veled maradnak, a látomások meglátogatnak, az árnyak végigkísérnek, hiszen benned élnek.

Nevelj fiakat és lányokat. Nekik majd megadatik — hidd el —, hogy felépítsék azt a világot, amelyben a zsidónak nem kell inkább prófétának lennie másoknál a földön...

KERESEM

Ruder Évát

szül. 1918. II. 1. akit 1941 júniusban az Egyesült Izraeli deportáltak. 1945 augusztusban BERGEN-BELSEN-ben volt. Aki további sorsáról tud, nagyon kérem, értesíts: aggódó édesanyját, öv. Ruder Árpádnét, VII., Peterl-u. 19. II. 5.

KERESEM

Beck Ferenc

muszt. 1945 januárban Lichtenwörthben látták. Szíves értesítést kér: dr. Kardos Pál, Budapest, V., Személynök-u. 27., Tel.: 124-522.

Olvasóinkhoz!

A forint stabilizáció első napján nem állnak még rendelkezésre mindazok a számvetési adatok, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a hetilapok eladási árát véglegesen megállapítani lehessen. Ennek következtében az e heti lapok árát ideiglenesen kellett megállapítani.

A Budapesti Hetilapok Szindikátusa

A romok helyén templom

Mint ismeretes, a zuglói templom is áldozatul esett a háboru pusztításainak. Bombatalát érte s csak néhány fal megredezik az ég felé az egykori templom helyén. Az újjáépítés során szó volt e templom helyreállításáról is, de a tárgyalások nagyon elhúzódtak. S ekkor nyolc öreg zsidó megunva a sok ülésezést, tervezést és üres szónoklatokat, elhatározták, hogy maga kezdi meg templomának helyreállítását.

Tamuz hó 17-én nyolc öreg zsidó nekikezdett a munkának. A rabbi, kezében felváltva a lapáttal és csákánnyal — sáncmunkában tanulta meg kezelésüket — törmelék, téglát ásott ki s a homokból dombot lapátolt. Mellette a zuglói körzet nagymultu, 77 éves elnöke, Mezőfi Vilmos és felesége rakták sorba a téglákat. A többi öshaju munkatársak is korukat meghazudtoló fürgeséggel végezték napszámos munkájukat, példát mutalva sokaknak arra, hogy a munkáról nem beszélni kell, nem mezdő vívátok kell folytatni róla, a munkát el kell kezdeni.

A halásra előre számítottak. Zsidó járókelők álltak munkába, sőt néhány keresztény polgár is jelentkezett, példájául annak, hogy nem csak a rombolás szelleme ragad magával, de követőkre talál az építés is.

A munkának hire ment. Eljött Dukasz Ákos is, a Pesti Izr. Hitközség gazdasági hivatalának előjárója és kijelentette, hogy a helyreállításához szükséges pénzt a templomépítők rendelkezésére bocsátja.

És a templomépítők most boldogan dolgoznak. Munkájuknak eredményeképpen a romok helyén ismét templom lesz.

Dr. Bernáth Miklós

Rádiót, rádiócsövet,

sérült rádiót te veszek, érte bárhon megyek. Vétel. — Eladás. — Csere. ULMER, Király-u. 99/B. I. 11.

Segítés — önreklámozás nélkül

Az „Uj Elet“ hasábjain idő-
ről-időre beszámoltunk azokról
a problémákról, amelyek zsidó
iskoláink nevelési munkájában
mutakoznak, illetőleg azokról a
tervekről, amelyek megvalósí-
tására várnak.

A Pesti Izr. Hitközség Isko-
láinak Tanfelügyelősége a leg-
szélesebb körű nyilvánosság
előlt — előadások keretében és
a sajtóban — mutatta be azo-
kat a kérdéseket, amelyek — a
zsidó nevelés szolgálatában —
az ügyosztályt foglalkoztatták.
Ez egyébként természetes is, a
demokratikus módszereknek
megfelelő és egyben a zsidó tár-
sadalom felvilágosítása mellett,
annak nevelését is célozta.

Volt azonban az ügyosztály
munkájának egy olyan területe,
melyről soha nem számolt be a
közönségnek: a *szociális tevél-
kenységről* szólunk. Azokról az
erőfeszítésekről, amelyek azt
célozták, hogy egyrészt a zsidó
iskolák tanulóinak, a depor-
tálásokat megjártaknak, a fa-
siszta üldözések következtében
árván, félárván maradottaknak
— pénz, élelem, ruha szerzésére
adódjék lehetőség, másrészt az
iskolák tanítói, tanárai számára
— akik a felszabadulás óta csak
a közösség érdekét szolgáló ne-
velői munkájuknak éltek és így
másokkal ellentétben nem volt
jalkalmuk *egyéni újjáépítésük-
kel* törődni — a mindennapi
élet szükségletei elérhetők le-
gyenek. Ezekről az erőfeszíté-
sekről nem beszélt és nem írt
az ügyosztály, mert egyrészt
ilyen irányu munkáját elismer-
ést nem igénylő kötelességének
tartotta, másrészt *etikai magatartás által diktált szemérmes-
ségből* nem kívánt propagandát
csinálni az iskolák körül jelent-
kező nyomorból.

Az ügyosztály nem készült
konzulválasztásra és nem kö-
nyverte a római tisztségre áhílózó
önjelöltek magatartását, akik
kebeik mutogatásával akarták
a választók kegyét megnyerni.
Az ügyosztály nem beszélt és
nem csinált propagandát, ha-
nem illetékes szervektől — a
való helyzet feltárása után —
segítséget szerzett. Mindez nem
tartozik a nyilvánosságra. Ha
most rövid összefoglaló keretében
mégis tájékoztatást kap a
zsidó közönség a hitközségi is-
kolák tanfelügyelőségének, szoci-
ális jellegű munkájáról, ez
csupán azért történik, mert az
elmúlt hetekben a sajtóban bi-
zonyos oldalról olyan jellegű
felhívások jelentek meg, amek-

lyek arra engedtek következtet-
ni, hogy az iskolák tanulóinak,
tanárainak megsegítési ügye
annyira elhanyagolt stádiumban
van, hogy illetéktelen külső
szervezetnek kell kezébe venni
az ilyen irányu munkát. A nagy
propagandával beindított akció
célja: AZ **ÖNPROPAGANDA** nem
lehet kétséges, miután az ön-
magát közismertté tenni kívánó
szervezetnek az ügyosztály elő-
zetesen tudtára hozta sokkal
korábban megkezdett szociális
jellegű tevékenységét.

A Pesti Izr. Hitközség Isko-
láinak Tanfelügyelősége — java-
részt a vallásoktatási tanfel-
ügyelőséggel karöltve — az
alábbi hivatalos zsidó szervek-
kel lépett érintkezésbe a fen-
tiekben indokolt szociális segí-
tés megszervezésére: A Pesti
Izr. Hitközség, az Országos Zsi-
dó Segítő Bizottság, a Zsidó Vi-
lágkongresszus, a Jewish Agency
for Palestine, az Izraelita Tanít-
őgyesület. E szervekkel való
érintkezés azok vezetőinek meg-
értő magatartása következtében
a hitközségi iskolákra vonatko-
zóan a következő eredményekre
vezetett:

TANULÓKNAK NYUJTOTT SEGÍTSÉG:

Mindennapos uzsonna 2200 ta-
nulónak.
Ruházati segély 650 tanulónak.
Külföldi csomagok 1160 tanuló-
nak.
Tanulmányi előmenetelt elismerő
pénzjutalom 210 tanuló-
nak.
Tanulmányi előmenetelt elismerő
könyvjutalom 100 tanuló-
nak.

TANERŐKNEK NYUJTOTT SEGÍTSÉG:

Fizetékkiegészítő havonkénti
anyagi segítség 165 tanárnak.
Napi egyszeri étkezés 150 ta-
nárnak és családtagjainak.
Ruházati segítség 150 tanár-
nak.
Külföldi csomag 165 tanárnak.
Élelembeszterzési könnyítés 165
tanárnak.

1946 februárjában az Ügyosz-
tály részben közvetlenül, rész-
ben a Zsidó Világkongresszuson
keresztül az Izr. Tanítóegyesület
adatainak felhasználásával —
amely egyesület lehetővé tette
300 nem hitközségi iskolában
tanuló zsidó tanerő havi anyagi
támogatását — érintkezésbe lé-
pett illetékes amerikai zsidó
nevelői szervekkel a zsidó isko-
láik tanulóinak és tanárainak
szociális megsegítése céljából.
Ennek a lépésnek a következ-
ményeképpen eddig:

350 tanuló kapott segítséget igé-
rő és kapcsolatot fenntartani
szándékozó levelet amerikai
gyerekektől.
120 tanuló kapott csomagot
amerikai gyermekektől.

Az alábbi zsidó iskolák érte-
sítést kaptak amerikai iskolák-
tól „testvériskolává” történt igé-

adásukról, ami egyet jelent az
iskolák tanulóinak és tanárai-

nak a közeljövőben nyújtandó
anyagi és szellemi segéllyel.

1. A Pesti Izr. Hitközség polgári fiú- és leányiskoláját testvériskolává fo- gadta	a Jewish Board School, Chicago
2. A békéscsabai orth. elemi iskolát testvériskolává fogadta	a T. T. of Ocean, Parkway, 154 Ocean Parkway, Brooklyn 18, N. Y.
3. A Budai Izr. Hitközség „Barnea Károly” elemi iskolát testvérisko- lává fogadta	a T. T. of Cong. Beth, Israel of Richmond Hill 6901-102 nd. Sch. Richmond Hill, N. Y.
4. A szarvasi Izr. elemi iskolát test- vériskolává fogadta	a Sunnyside Jewish Center 46-48 43 rd St. Sunnyside L. I.
5. A szolnoki Izr. elemi iskolát test- vériskolává fogadta	a Temple Beth El of Astoria 30-35 35 H. St. Astoria, N. Y.
6. A debreceni Izr. ált. iskolát, Si- morffy-u. 23 testvériskolává fogadta	a Jeshiva of Flatbuol 1264 Coney Island Ave Brooklyn 30, N. Y.
7. A szegedi Izr. elemi iskolát test- vériskolává fogadta	a New Rochelle Religious School 456 Webster Ave, New Rochelle, N. Y.
8. A pécsi Izr. elemi iskolát testvér- iskolává fogadta	a Jewish School of Sunnyside 4308, 47 th. St. Long Island City.
9. A hódmezővásárhelyi Izr. elemi iskolát testvériskolává fogadta	a Jeshiva Rabbi Isaac Jacob Ref- nes 417. Troy Ave Brooklyn 12, N. Y.

A Zsidó Világkongresszus ér-
tesítése szerint rövidesen vár-
ható az eddig még nem „adop-
tált” magyarországi zsidó isko-
láknak is testvériskolává fogad-
ása, valamint a zsidó iskolák
tanárainak egyéni megsegítése.
Ez utóbbi ügyben egyébként az
Ügyosztály az elmúlt hetekben
ismét érintkezést keresett az
amerikai zsidó nevelő szervez-
etek egyesített bizottságával.

A Pesti Izr. Hitközség Isko-
láinak Tanfelügyelősége a hi-
vatalos zsidó szervek bevonásá-
val és segítségével a jövőben is
folytatni fogja szociális jellegű
tevékenységét, a segítséget azon-
ban nem kívánja „dobra venni”.
Ez egyrészt ellenkezik a segí-
tés gyakorlásának ősi zsidó for-
máival, másrészt az ügyosztály-
nak nincs is szüksége önreklá-
mozásra. G. E.

Európa legnagyobb zsidó könyvtáravá fejlesztte a Joint az Országos Rabbiképző Intézet könyvtárát

Az Országos Rabbiképző
Intézet könyvtára fennállá-
sa óta tudományos körök-
ben igen nagy megbecsülésnek
örvendett. A negyven ezer köte-
tes könyvtárban többek között
12 ösnyomtatvány, 250 kézirat,
Spinoza rabbijának Saul Mor-
teira ötkötetes Homilia gyűjte-
ménye és sok eddig még ki-
adatlan középkori héber kéz-
irat van. Amikor legutóbb Joe
Schwartz a Joint európai el-
nöke Budapesten tartózkodott
és meglátogatta az intézetet,
közölte, hogy a Joint anyagi
támogatásával meg kell venni
az országos zsidó könyvtár
alapját, a Rabbiképző Intézet
keretében. Ennek az országos
zsidó könyvtárnak az alapja a
Rabbiképző Intézet és a Pesti
Izr. Hitközség könyvtára, ame-
lyekhez hozzájárult dr. Heller
Bernát, Szabolcsi Lajos, dr.
Weisz Miksa, dr. Farkas Jó-
zsef, dr. Büchler Sándor
könyvtárai.

Újjászervezik a Rabbiképző
Intézet gimnáziumát. Ezen túl
nyolc osztályos lesz, tehát a
növények nem vesztenek,
mint eddig a többi gimnázium-
okkal összehasonlítva egy
évet. A Rabbiképző Intézet pe-
dagógusmában hitoktatókat és
héber nyelvtanárokat képeznek
ki, akik ránt az utóbbi idő-
ben nagy érdeklődés nyilvá-
nult meg.

Jelenleg a kontinensen egyet-
len modern rabbiképző intézet

van, ez a Rabbiképző Intézet
teológiai tagozata. Az elmúlt
hetekben Amerikából megkere-
sés érkezett az illetékes zsidó
szervekhez, amelyekben aziránt
érdeklődtek, hogy hány fiatal
rabbi akar kimenni Amerikába.
A Rabbiképző Intézet interná-
tusa növendékeinek teljes elő-
látást és lakást biztosít. Az in-
tézet felhívja azon zsidó ifjak
figyelmét, akik a rabbipályára
hivatottságot érznek, hogy
felvétele jelentkezzenek az in-
tézet igazgatóságánál.

Megnyit a RÓZSADOMBI GYÓGYINTÉZET

bel- és nőgyógyászati, diéta és
klimatikus szanatórium.
Budapest, II., Álsó-Törökvesz-ut 4
Érdeklődés és jelentkezés a hely-
színen vagy dr. Prigyes László
főorvosnál: Bp., VI., Andrásffy-
ut 49. Telefon: 421-718.

HIVJON JÖJJÖN!

Veszek: férfi és női ruhát, fehérnép-
mű, szőrmekabátokat, brógepőc-
pénszékerepyt, porcellánt, kerékpárt,
motorkefépárt, kénykepezőgépet
PETŐFI SÁNDOR-UTCA 2. ÁTJÁRÓHAZ
GERSTL-MAJOROSI

A PÉCSI ISZRAELITA HITKÖZSÉG pályázatát hirdeti főkántori állásra

Pályázhat minden olyan zsidó
képzett kántor, aki megfelelő ké-
pesítéssel rendelkezik, törvénytudo-
mósi, valamint zsidó leendőben
is járatos. Pályázati határidő: 1946
augusztus 10.

1,200.000 zsidó gyermeket öltek meg a fasiszták Európában

A *The New Judaea*, a ki-
jűnően szerkesztett és rendki-
vül tájékozott angol folyóirat,
amely nemcionista körökben is
nagy tekintélyre tett szert és
közkeletűségnek örvend, *The
rescue of Jewish children* cím-
mel foglalkozik az európai
zsidó gyermekek fasiszta kor-
szakbeli tragédiájával és most-
ani helyzetével.

A *The New Judaea* szerint:
a náciok legalább 1,200.000 zsi-
dó gyermeket öltek meg Euró-
pában és e pillanatban körül-
belül 20.000-re becsülhető a
már megtalált zsidó fiúk és
lányok száma.

AKIK KOLOSTOROKBAN ÉS ZÁRDÁKBAN VANNAK

"Azért kell „már megtaláltak-
ról” beszélnünk, mert legalább
10 ezerre, de esetleg többre be-
csülhető azoknak a zsidó gyer-
mekeknek a száma, akik kato-
likus kolostorokban és zárdák-
ban vésztették át a náciizmust,
vagy keresztény családoknál ta-
láltak menedéket.

Nem szabad elfelejtenünk,
hogy ezeknek az apátlan és
anyátlan zsidó árváknak egy
része elvesztettnek tekinthető a
zsidóság számára, mivel a pá-
pok, apácák és nevelőszülők
megkeresztelték és saját vallá-
suk eszmevilágában nevelték
őket.

De egy jelentős rész talán
még mindig megtartható a zsi-
dóság számára és a szörnyű
katasztrófa után is élni-akardó
zsidóságnak az a kötelessége,
hogy átvegye ezeknek a zsidó
árváknak a védelmét!

A KÖNNYEZŐ PÁPA

A kolostorokban és zárdák-
ban maradt zsidó fiúk és lá-
nyok visszaszerzése ügyében
Dr. Isaac Herzog palesztinai
főrabbi egyenesen a pápához
fordult. És — mint a *The New
Judaea*-ban olvassuk — a
katicizmus nemzetközi egy-
házi fejedelme megértéssel fo-
gadta a világ zsidóságának ké-
rését.

A pápa hozzájárulásával kez-
dődik meg Európaszerte a
nemzsidó nevelőszülőkkel ma-
radt, vagy kolostorokban és
zárdákban élő zsidó gyermekek
felkutatása és összeírása.

Római híradások kiemelték,
hogy a pápa könnyes szemmel
hallgatta Dr. Isaac Herzog fő-
rabbinak az európai zsidó gye-
rekekről szóló beszámolóját.

ÖT GYEREK

AZ OLASZ TÁBOROKBAN

Palesztina főrabbija Rómából
legelőször az olaszországi me-
nekült-táborokat látogatta meg.
Mit tapasztalt azokban? Ki-
mondani is nehéz 5000 mene-
kült zsidó sorában csupán öt
gyereket lehetett találni!

A táborok lakói olmeszték,
hogy a deportálások alkalmá-
val a náciok főleg a gyerekeket

keresték és gondosan ügyeltek
arra, hogy még a csecsemőket
se lehessen előlük elvonni.
Tudták, hogy a zsidóság jó-
vendőjének legbiztosabb meg-
semmisítése — a gyermekek
meggyilkolása!

Auschwitzban és másutt el-
sűnek a gyermekeket haszno-
lták a gázkamrákba. 14 éven
aluli fiút és lányt általában
nem hagytak életben.

A „CORSO” SZEREPE

Olaszországból Franciaor-
szágba és Belgiumba vezetett a
palesztinai főrabbi útja. Fran-
ciaországban a Corso nevű ál-
lami szerv gondoskodik a há-
borús és fasiszta idők árvái-
ról, akik között sok a zsidó.
Valószínű, hogy Franciaország-
ban, ahol a nép túlnyomó többsége
rokonszenvezett a zsidó-
sággal, néhány ezer zsidó gyer-
mek él. De ezek közül egyelőre
csupán néhány száz áll a zsidó
szülők, rokonok, vagy közüle-
tek gondozásában. Belgiumban
500 zsidó fiú és lány van még
mindig, katolikus felügyelet
alatt. Hollandiában pedig 2500
zsidó gyerek visszaszerzéséről
folytatják a tárgyalásokat.

A belga és a holland kor-
mány minden lehető módon
elősegíti a zsidók kívánságá-
nak teljesítését.

A KITÉRT TÉRÍTŐ

Franciaországban a Gouin-
kormány idején ugyanez volt a
helyzet, de most, amikor a
Bidault-féle katolikus népi
mozgalom előrenyomult, olyan
jelöket találunk amelyek bi-
zonyos nehézségekre mutatnak.

A zürichi *Israelitisches Wo-
chenblatt* nemrégiben rámuta-
tott arra, hogy a francia kato-
likus népi mozgalom alvezére,
aki egyben Bidault legnagyobb
befolyásolója: Schumann —
kitért zsidó. Csak 1930-ban
hagyta ott ősei hitét. Anyja és
bátyja, akik ugyancsak Páris-
ban élnek, most is hitű zsi-
dók.

Schumann pénzügyminiszter
állandóan térítő propagandát
szervez és az ő irányítása alatt
álló katolikus organizációk
mindent megtesznek az árva
zsidó gyerekek lelkének meg-
hódítása érdekében.

Bizonyos, hogy a zsidóság
jövője szempontjából nincs
fontosabb feladat, mint az
Európa különböző részeiben
élő zsidó árvák megszerzése és
megmentése! *Lelkük és test-
leg egyaránt!*

Talán nem árt, ha a teljes
kép kedvéért megismételjük,
amit multkor már megirtunk,
hogy Magyarországon is rette-
netes gyermekgyilkolást és
gyemekdeportálást hajtottak
végre a náciok. A magyar zsidó
gyermekek 80 százaléka nincs
meg.

SÓS ENDRÉ

Glosszák a hétről

ELHANGZOTT AZ ÍTÉLET,
a kunmadarasi pogrom vád-
lottainak ügyében. A három
felbujtót, Tóth Zsigmondot,
Takács Gergelyt és Nagy Já-
nost a népbíróság halálra
ítélte, a többi vádlottat, ösz-
szesen 54-et: 305 évi fegy-
házra, illetve kényszermun-
kára. Birói ítélet sujtott le
tehát a felbujtókra és a me-
rénylőkre, amit illik tisztelet-
tel tudomásul venni. De amit
nem akarunk egyszerűen tu-
domásul venni, hogy csaknem
az egész napisajtó alig néhány
sorban számolt be az ítélet-
ről, mintegy „lobogattellizál-
va” az egész ügyet. Pedig az
ügy megkövetelte volna,
hogy részletesen számoljanak
be róla s mintegy elrettentő
példának beállítva hangsú-
lyozza ki az ítélet megtorló
sulyát. Eppen ezért külön
kell kiemelnünk a *Szabad
Nép* kivételt jelentő alábbi
beszámolóját az ítéletről,
annak indokolásáról és je-
lentőségéről:

„A szolnoki statáriális tár-
gyalás igazságtalan beállított-
ságával szemben Imegnyug-
vást kelt ez az ítélet. Szol-
nokon csak félrevezető,
mezítlábás parasztemberek
ültek a bíróság előtt az
akasztófa árnyékában olyan
bünnel vádolva, melynek el-
követéséért csak kisebb rész-
ben voltak felelősek. A most
halálraírtelt 3 fővádlott nem
is volt akkor még a vádlottak
padján Pfeiffer államtikár
jövöltábol. Be kellett szüntet-
ni tehát az eljárást, hogy a
valódi bűnösök lakoljanak
elsősorban azért a szörnyű
teltört, mely a magyar demok-
ráciának hitelét oly súlyo-
san megrontotta a külföldön.
Most halált kaptak a tudatos
fasiszták, a szervezők, su-
lyos szabadságvesztést a vég-
rehajtók, akik, ha nem is
tudták értékelni kettük su-
lyát, de öltek.

„1946 május 21-én Kun-
madaras visszament 1944-
be, a nyilas rémuralom
korszakába” — hangoztat-
ja az ítélet indokolása. A
hármass vezérkar ismerle a
falut, mint a kenyeret. Hi-
vatásos uszítók voltak
egész életükben, mint az
uralkodó rendszer csalló-
sai, most, hogy uraik el-
lenzékbe szorultak, átállí-
tották magukat ellenzéki
agitátorokká. Régen a fel-
gyülemlett elégedetlenséget
igyekeztek antiszemitiz-

mussal levezetni, most az
antiszemitizmust lasznál-
ják fel elégedetlenség kel-
tésére. A háborút követő
nyomorúság jó talaj az
ilyenmü propaganda szá-
mára. Az embereket elemi
szükségleteik kielégületlen-
sége, az éhség, győri és a
gyomrukon keresztül lehet
hozzájuk férni. Ezért agi-
táltak a gyermekkolbász
vadjával és ezért hallottuk
a perben a 15 éves Uj J6-
zsef szájából: „azért ütöt-
tem, mert ők fehér kenyé-
ret ettek, nekünk pedig
még feketére sem telt”.

Az antiszemitizmus ma a
reakció egyik legerősebb fegy-
vere. A demokrácia másfél-
esztendeje kevésnek bizo-
nyult arra, hogy a széles tö-
megek előtt bebizonyítsa azt,
hogy faji különbség nélkül
ellensége a népnek mindenki,
aki munka nélkül jól él, aki
drágítja az árakat, aki zűr-
zavart akar.

A tömegeknek látni kell,
hogy mindenki, aki akadá-
lyozza a felemelkedést, meg-
lakol, akár zsidó, akár nem.
De meglakol az is, aki vona-
ton, piacon, utcán tartott agf-
tációs beszéddel, rémhírut-
fogásával, új Kunmadarasok-
kal akarja tönkretenni a ma-
gyar demokrácia tekintélyét.

*

RENDKIVÜL HELYESNEK

tartjuk a pártközi konferen-
ciának azt a határozatát,
hogy a nemzetgyűlés pártközi
vizsgálóbizottságot válasszon
a régi és az új antiszemiliz-
mus okainak felderítésére.

Azért helyeseljük annyira
ezt a lépést, mert ezzel lehe-
tővé válik, hogy — ötletszerű
disputák és állásfoglalások
helyett — végre rendszeresen
és módszeresen foglalkozza-
nak a problémával.

Tulságosan sok elméleti
vitára talán nincs is szükség.
A szociológia nagyjából tisz-
tázta a zsidókérdés okait és
felderítette, hogy a zsidókér-
dés miféle komponensekből
tevédik össze. Voltaképp csak
arra van szükség, hogy a szo-
ciológiai igazságokat a mi sa-
jatos viszonyainkra is alkal-
mazzák és azután megállapít-
sák a leghathatósabb gyógy-
szereket.

A magyar társadalom meg-
fertőzötten és jobbik része
türelmetlenül várja, vetünk
együtt, a parlamenti bizott-
ság munkáját.

Emlékező gyászünnepek

BERETTYÓUJFALU

Az elmúlt napokban Tamuz 8-án, kegyeletes áhitattal emlékezett meg Berettyóújfalui zsidósága elhurcolt és meggyilkolt vértanúiról. Gruber László az éppon Debrecenben vendégszerelő hódmezővásárhelyi főkéntor gyászéneke után Hoffmann Mordecháj főrabbi mondotta el nagyhatású beszédét. Utána dr. Tardos Henrik ügyvéd emlékezett meg az Auschwitzban elhamvasztott véreinkről, akiket hiába várunk többé vissza. Majd utána dr. Weisz Miksa debreceni főrabbi megrázó beszédében mutatott rá arra az utra, amelyen a halottakból feltámadott zsidóságnak járnia kell, hogy többé ne történhessen meg az, ami megtörtént.

Az Él molé ráhamin után Gyulaházi Jenő, Blitzer Armin és Radó Antal debreceni MUSZ elnökök tartották meg beszámolójukat a debreceni KMASZ (Keletmagyarországi volt Muszok Antifasiszta Egyesületének) eredményes munkájáról, amelyhez megalakulásuk után a berettyóújfalusi volt muszok is csatlakoztak.

JÁSZBERÉNY

Kegyeletes lélekkel adózott a deportálásban elpusztult mártírjai emlékének a Jászágó „fővárosának”, Jászberénynek zsidósága. A város 574 elhurcoltja közül csak 37 tért vissza s ami a vidéken általános és elszomorító jelenség, a hazatértek között egyetlen egy gyermek sincs. A június 30-án tartott gyászistentiszteleten a honvédelmi minisztériumot Solyom László vezérőrnagy tisztiküldöttséggel, a várost Tóth György István polgármester, a kiegészítő parancsnokságot Gyéressy alezredes, a református egyház presbitériumát dr. Halasi lelkész, a járási főjegyzőséget és államrendőrséget dr. Molnár őrnagy, a gimnáziumot Lessi Viktor igazgató, a tanítóképzőt dr. Janski Géza, a Nemzeti Pártot Szarvas Ferenc, a Magyar Kommunista Pártot Tóth Mihály, a Szociáldemokrata Pártot Farkas János, a Kisgazdapártot Fridwalszki Béla, a Polgári Demokratapártot Mersa István, a Szakszervezeti Tanácsot Pokorny Gusztáv képviselte. A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának képviselőiben dr. Szemere Samu és dr. Kálmán Ödön főrabbi, az Iroda intézőbizottságának tagjai voltak részt az ünnepségen. Az istentisztelet Szmovics Hermann kántor gyászszolozmájával kezdődött, majd dr. Kálmán Ödön főrabbi lépett a szószékre:

— „Gazdagon lávoztam és megtörtént tértem vissza” — idézte a Biblia szavait a főrabbi.

— Valamikor régen életem legszébb tíz évét töltöttem ebben a városban s amikor elhagytam, virágzó zsidó élet volt itt. És ma, amikor visszalétem, mindenütt csak romokat találok. Hol vannak a jámbor zsidók, hol a híres zsidó iskolák. Hová tűntek a kacagó gyermekek, hol vannak a tanítók és hol van buzgó papjuk. Auschwitz halálkamrái nyelték el őket. Ide vezetett a jászági zsidók útja. Ott, a halál küszöbén, visszagondolhattak az itthoni kis utcákra, amelyekre akácok árnya borult. Azoknak az akácoknak az árnya, melyeket idegenből telepítettek a magyar televénybe, de amelyből magyar akácok lettek és a magyar napsugár felé tarták ki lombjaikat. És amint ezek az akácok magyarok voltak, éppúgy magyarok voltak a jászági zsidók is. Iskoláikban már akkor magyar nyelven tanították, amikor még a város jegyzőkönyveinek feliratai németül íródtak. Mikor Kossuth Lajos Jászberényben tartózkodott, a lakása előtti őrség parancsnoka a zsidó Freudenberg Márk önkéntes nemzetőrhadnagya volt. És magyar volt az a huszonnégy zsidó telepes is, aki ide, a sívó homokba szőlőt varázolt. Nem vette el ez a huszonnégy telepes senkinek sem a kenyerét, maguk teremteték meg a semmiből a dusan termő szőlővengyékét és a nép bizalmával ajándékozta meg őket, mert látta becsületet, verejtékes munkájukat. Az a szokás erőfelől, hogy elemi csapás idején megkongatják a harangokat. Itt mért nem verték félre a harangokat akkor, mikor jött az új elemi csapás, a szennyes áradat s előlötte a becsületes zsidó polgárok házeit. Miért nem ragadtak kapát s kaszát s miért hagyták, hogy hitvány gyilkosok a biztos halálba hurcolják ártatlan polgártársaikat. Most is meg kellene szólaltatni a harangokat, most, amikor új gyilkosságok felé viszik a népet. Mártírjaink lelke itt lebeg templomainkban, imádkozunk értük, de a történelem előtt nem lehet imákkal elintézni a szörnyűségeket. Fogjanak össze a pásztorok és a vezetők és óvják meg a magyar nép lelkét az újabb megméltelyezéstől.

Az istentisztelet után a rabbilakásban gyűltek össze a hívek. Az itt tartott rögtönzött gyűlést dr. Klein Aladár hitközségi alelnök levezető szavai nyitották meg, majd dr. Szemere Samu nagy figyelemmel kísért beszédében ismertette az Országos Iroda munkásságát. Dr. Kálmán Ödön főrabbi a vidék bekapcsolásának szükségességéről beszélt a vallásos életbe. Egy deportált asszony köszönte meg a bátorító szavakat és a jászberényi zsidóság összetartásáról tett

fogadalmat. Ezzel a felemelő akkorddal ért véget a jászberényi zsidóság emlékünnepe.

SOPRON

Sopron, július 16. Pontosan két esztendeje annak, hogy a Sopronból deportált zsidó testvéreinket Auschwitzba való megérkezésük után gázkamrába terelték. Az évforduló napja július 16-ára, Tamuz hó 17-ére esett és ezen a napon leplezte le a soproni zsidóság annak az emlékműnek alapkövét, amely hivatva van 1600 mártírjának pusztulását hirdetni. De hirdetni fogja ez az emlékmű annak a 8000 munkaszolgálatosnak és sáncmunkásnak tragikus sorsát is, akik a sopronkörnyéki falvakban lettek elvetemült gyilkosok áldozatai.

Bensőséges keretek között folyt le az e napra hirdetett gyászünnepek. Előző este a papréti orth. templomban tartott istentiszteleten megrendítően hatott, hogy a közösség minden tagja, kivétel nélkül elmondta a Kaddis imát. Senkisémi volt jelen, akinek szülője életben maradt volna. Másnap reggel ugyancsak a templomban folytatódott a gyásznapi ünnepségek. Duschinsky Jenő lelkészszázados rabbi megrázó beszéde után, Baum Dávid kántor Él mole rachamim imája alatt az egész közönség a gyász jelölül a földre ült. Ennek végzetével a fasiszta banditák által meggyalázott Tóra tekerécszeket koporsóba téve, a megmaradt soproni zsidóság gyászmenelben vitte magával a város főutcáján keresztül a temetőbe, ahol délelőtt 10 órakor megkezdődött a gyászünnepek. Amerre a menet elhaladt, megállt a munka, az üzletek redőnyeit lehúzták és a járókelők megállva, némán tiszteltek a gyászmenetnek.

A temetőben dr. Hollós Richárd hitközségi elnök üdvözölte a megjelenteket és a küldöttségeket. Herskovics Béla pesti főkéntor gyászadala után Duschinsky Jenő lelkészszázados mondta el avatóbeszédét. Azt fejtegette, hogy a fájdalmas események még egész közel vannak hozzánk, még itt vannak a gyilkosok és cinkosai, akik megcsufolták a Tízparancsolatot. Majd így folytatta: „Fohászokodjatok azért a sok sebből vérző népért, hogy eljőjön közénk a megbékélés és az emberiségért, hogy eljőjön közénk végre a béke és a népek közötti kiengesztelődés.” Fábrián Lajos polgármester lépett ezután a szószékre.

— Arról kell itt beszámolnom — mondta —, hogy hová lettek ennek a leghűségesebb városnak hűségese zsidó polgárai?

Kijelentette, hogy Sopron 16-án polgárai és a magyar nép

óriási többsége a német náci és nyilas borzalmak idején szemlesütve járt az utcákon. Ne csak a fizikai, hanem a erkölcsi romokat is takarítsuk ki városunkból.

Ezt követte dr. Takács Kálmán, a Nemzeti Bizottság elnökének beszéde, majd Galambos István a szakszervezetek nevében, Ostoros György a Szociáldemokrata Párt, Sós J. a Kommunista Párt, Csaba József a Nemzeti Parasztpárt és Vas Károly nemzetgyűlési képviselő a Független Kisgazdapárt nevében intéztek vigasztaló szavakat az életbenmaradtakhoz.

Weinberger Ernő hitk. titkár az összes hittestvérek elismerését és köszönetét érdemelte meg gerinces és őnzéletes felszólalásáért, majd Lederer Sándor orth. hitk. elnök zárószavaival végül az ünnepség. Ezt követően elhantolták a megszentelt Tóratekerécsket, ami az orth. temetőben folyt le az ősi szertartásoknak megfelelően.

A BUDAI IZR. HITKÖZSÉG VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGÁTÓL

3/1946. V. B. szám.

Hirdetmény

a választói névjegyzék készmélére tételéről.

A választói névjegyzék egybeállításra megtörtént. Ezt 1946. augusztus 1. napjától kezdve augusztus 9-ig bezárólag a hitközség irodájában (II. Fő-u. 12.) közszemlélre kiesszük, ahol községünk minden tagja a hivatalos órák alatt (d. e. 8-2) megtekintheti.

A névjegyzékből történt kihagyás, vagy jogosulatlan személynek abba történt felvétele előtt minden hitközségi tag felszólalhat.

A felszólamlás a választási bizottság elnökéhez írásban intézendő és legkésőbb augusztus 9-én d. u. 2 óráig nyújtandó be a hitközség irodájában.

A névjegyzékbe a hitközségi tagok házastársai is fel vannak véve, amennyiben az ehhez szükséges adatok eddig rendelkezésünkre álltak.

Aki nincs felvéve, kérjük adatait augusztus 9-ig írásban bejelenteni.

Budapest, 1946 július 23-án.

A választási bizottság:

Dr. Bálint Béla s. k. elnök.

Kálmán Béla s. k. jegyző.

Egyedülálló tisztviselő albérleti szobát

Keres. Cim: Sip-utca 12, II. em. 37

Betegszobánk részére

Keresünk ápolásban képzett 45-50 éves olyan nőt, aki orvosi felügyelet mellett anyaként kórházkezelést, kezelni a rábizott gyengélkedő gyermekeinket és azok tisztántartását vállalja. FIUVÁRYALAZ, VII. VILMOS KIRÁLY-UT. Tel.: 221-207.

HOGY TÖRTÉNT?

XXX.

A Tanács beadványa a deportálások megszüntetésére

Jóllehet a vonatkozó kormányrendelet csak arról szólt, hogy a zsidókat elkülönített városrészekben helyezték el, ténylegesen ezek az elkülönített városrészek (gettók) valószínűleg internálótáborok lettek, ahonnan azután még rosszabb életlehetőségi feltételek mellett városkörnyéki tégla-nyarakba, elhagyott malmok udvarára, stb. zsúfolták össze a vidék zsidóságát. Ezekből az internálótáborokból vitték ki azután a hozzánk érkezett közlések szerint, sok esetben kivallatás és súlyos bántalmazások után a testileg és lelkiileg teljesen elcsigázott embereket a deportációs vonatokba oltatva, hogy egy-egy teherkocsiba 70-80 embert zsúfoltak össze. A kocsiakat leolmozták és a szűk szellőztető nyíláson kívül a becsületes nem jutottak levegőhöz. Minden holmitól és pénztől megfosztva utaztak ezek a szerencsétlenek napokon át. Néhány kenyeret kapnak utrautalóul és azonkívül 2 pohár vizet, egyet vízzel tele, a másikat az emberi szükséglet számára. Így indultak el az ismeretlen végzet felé valamennyien: nők, férfiak, csecsemők, súlyos betegek és agyastányók. Mélységes megrendüléssel értesülünk arról, hogy ezek a

szörnyűségek tovább folytatódhatnak: Kecskeméten, Békéscsabán, Szolnokon, Sárovaron, Debrecenben, Szombathelyen, Szegeden és talán más helyeken is több tízezer szerencsétlen ember van elhelyezve a városkörnyéki gyűjtőtáborokban, nyilván deportálás rendeltetésével.

Ezek után és mindezek alapján a legsúlyosabb aggodalommal töltönek el bennünket azok a hírek, melyek szerint a legközelebbi napokban a főváros zsidó lakosságának a deportálása is megkezdődik, hogy így egész Magyarország teljes zsidótlansága megvalósuljon.

II.

Nagyméltósága Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Az emberiség és felebarátai szeretet isteni parancsa nevében emelünk szót a kollektív felelősségnek egymillió magyar állampolgárral szemben való kíméletlen és könyörületes nem ismerő alkalmazása ellen, amelyet a Szentírás és az Egyház egyformán elvet és kárhoztat. Isten és ember előtt hivatkozunk a magyar nemzet mindenkor megnyitvánult igazságérzetére, amely most, történelmének e válságos forduló-

pontján nem tagadhatja meg magát és amely nem engedheti meg, hogy közel egymillió állampolgár minden meghallgatás és bírói döntés nélkül deportálásra, a magyar jogrendszerben ismeretlen eme szörnyű büntetésre ítéltesse. Ha vannak köztünk vétkesek — aminthogy minden emberi köztelben lehetnek és vannak — ám sujtsa őket a magyar törvény szigora és a magyar bíró ítélte. De minden igaz ember, tartozzék bármely felekezethez is, fel kell, hogy jöjjön, amikor ártatlan gyermekek és csecsemők anyjuk karján mennek a pusztulásba, amikor tehetetlen betegek, öregek és időskorúak levő nők élelem, gondozás és megfelelő ruházat nélkül, levegőtlen teherkocsikban összezúsolva indulnak a végzetes útra, amelyről aligha van visszatérés. Az első világháborúban helyüket becsülettel megállott sok ezer zsidó ember gyermekeit épp úgy elhurcolták, mint a mostani háborúban a harcúterre vagy a hátszágban kisegítő katonai szolgálattal teljesítő több tízezer munkaszolgálatos: feleségét, gyermekeit és szükeit. Egyes helyeken még a katonai vagy

hazaifut érdemek alapján kivételzett személyek sem kerültek el a deportációt.

III.

A fentiekben körölt szám- szerű összcállítás szerint a magyarországi zsidóknak mintegy felét már deportálták. Most, amikor ugyiszlóan az utolsó órában a még itthon levők számára kérünk irgalmat és ártatlan gyermekeink életéért könyörgünk, a magyar Haza ezeréves történelmére és arra a sorsközösségre is hivatkozunk, amely a hazai zsidókat a honfoglalástól kezdve a magyar nemzethez jóban-rosszban hozzászította.

Legyen szabad Szász Lajos iparügyi miniszter ur Excellenciájának nemrégiben Nyiregyházán elhangzott beszédéből az alábbi szavakat idézni, amelyek bizonyára a m. kir. Kormány álláspontját tükrözik vissza:

„A zsidókérdés megoldásánál nem lehet irányadó a gyűlöletből fűtött antiszemitizmus, hanem egyedül és kizárólag a szeretettel áthatott igazság. Mi nem akarjuk kiirtani ezt a szerencsétlen Ahasvérus népet, hanem azt szeretnénk, hogy hosszú bolyongásuk után végül hazát találjanak valahol a földön.”

IV.

Mi rendületlenül hiszünk a magyar nemzet igazságérzetében és lovagiaságában, mely nem kívánja és nem engedheti meg védtelen és ártatlan emberek százszázalékos pusztu-

Könyvekről és könyvekből

Irtai: SZILÁGYI GÉZA

I.

Ignotus, az Amerikába költözött nagy irodalmi szabadságharcos, még itthoni küzdelmeinek elején azt hirdette egyszer, hogy a multtal szemben egyetlen kötelességünk van, mégpedig az, hogy elfelejtjük, tehát — más szóval — a leggyökerebben megtagadjuk. En nem vallom ezt a vakon általánosító, tuizsélőséges intelmet — maga Ignotus is csak program-szerűen hirdette, de a gyakorlatban szerencsére nem követte. A multból ne tagadjuk meg azt, ami még ma is szép, jó, hasznos, csak azt akarjuk megsemmisíteni, ami belőle mérgekként veszélyes a jelenben és kerékkötője a jövőndő remélt fejlődésnek! A multból akarítsunk el, akár kegyetlenül és kegyeletlenül is, minden ránk maradt értéketlen lomot, amde őrizzük meg kegyeletesen ápolva az értékes emlékeket és hagyományokat... Ezt bármilyen elszánt, de okos és belátó forradalmárnak is vállalnia és vállalnia kell, ha történetesen zsidó, még inkább. Goethe, aki őszintén szólva, nem túlságosan rajongott a zsidókért, a kegyeletet a köz-

lök egyik 16. évfolyamának („Kardinal — Tugend“) tudta. Heine, aki formailag és a legfeljebb külső látszat szerint hitlenné vált a zsidósághoz, de valójában, mint azt legszelbben Max Brod mutatta ki egyoldalúsága mellett is tanulságosan meggyőző Heine-életrajzában, egy percig sem szakadt el a zsidóságtól, sőt a halál felé vivő úton mindjobban azonosult vele, egyik legmegkapóbb öregkori versében a megemlékezést megtagadó, az ember nyomait eltüntetve kitérő kegyeletlenséget látja, szin zsidóul, a legborzasztóbb szörnyűségnek. Ennek a gyötrődő szívvel kivértett vallomásnak két versszakát ide írom helynyiszelt, de a lényegét meg nem hamisító fordításban:

„Ki se emlékezzék rólad!“ — Szegény vén Wolf Eszter szája Sziszegte el e szavakat, Agyamba mind beleragadt. Földi ember egy se légyen, Akinék élsz emlékében! — Ez aztán az átkok átka: „Ki se emlékezzék rólad!“

Az állítólag mindent kicsúfoló Heinenek — csak tudatlanságból és feleletlenségéből eredhet ez a durván gonosz,

tehát téves jellemzés — el nem tompuló érzéke volt az igazi kegyelet iránt. Ez az érzék, nem is oly ritkán lérdetsejt hajtatót velő, Goethe előtt nem, de például Jehuda Halevi előtt igen. (Szerénytelen véleményem szerint, mind a kettő előtt tehette volna!)

II.

A legvéresebb száju antiszemita írás, amelyet az elmúlt fél század alatt olvastam, pedig sokat olvastam, egy 1897-ben az Egyesült Államokban nyomtatott röpirat volt. Címe: *The Jew is a murderer*. Több jel arra vall, hogy szerzője nem volt amerikai és hogy a röpiratot németből fordították angolra. Néhai atyai barátomtól, Ballagi Aladár egyetemi tanártól az apai ágon zsidó származású, bogarassága mellett is kiváló, sok karátos fajsúlyu történettudóstól kaptam kölcsön annakidején, azzal a kommentárral, hogy ehhez fogható irodalmi bolondgombát még nem látott. A röpiratot — nyilvánvalóan megbomlott agy mérges és mérgező termékét — ismertetni szerettem volna az *Egyenlőség*-ben, de Szabolcsi Miksa, az akkori érdemes szerkesztő annyira megrémült letompított hangja ismertetésemtől is, hogy előlött kössé. Itéletől. Még csak a röpirat,

nek oszlovs szerzője is, ugylát, szik örületének egy „világos pillanatában“ megállapította, még jól emlékszem a fura megfogalmazásában ijesztően beteg sorra, hogy „a zsidónak, bármilyen kegyetlen is, van egy jóindulatu perverzítása, mégpedig a kegyelet.“ Ez oly jellegzetes zsidó tulajdonság, hogy még a bolondul átkozódó, féktelenül durván káromkodó ál-amerikai (bizony csak német lehetett!) akarva-akaratlanul elismerte és nem bírta letagadni.

III.

1944-ben, e zsidó szempontból nagyon bajós esztendőben, két egyáltalán nem, vagy alig méltatott értékes munkát köszönhetünk a kegyeletnek. Teljesen asszimilálódott, de ebben a zsidóságtól rendszerint eltávolító folyamatban is minden képpen „igaz izraelitának“ megmaradt, tehát ebben a tekintetben is kivételes tényről szól az „Antal Márk emléke könyve“ és az „Egy nagy magyar nyelvész“ című kötet, Munkácsi Bernát életéről.

Antal Márk szédítően meredek, maga kereste utakon járó, vakmerően bátor matematikus volt, amellett a nevelés és a tanítás páratlan művésze, a legheitebb akadémikus, aki a megküzdő bámulatos

lását. Mi hiszünk az emberiség szent eszméjében és a keresztény erkölcsi világrénd uralmában. Életünket, szülőink, gyermekeink, testvéreink életét az örök magyar nemzet kezébe tesszük le.

Mostani tragikus helyzetünkben megrendült lélekkel, de eszleklő bizakodással tekintünk fel az ország felelős kormányához és alázattal könyörgünk: méltótlanságok — a deportálás rémisztő soronkívüli sürgősséggel véget vetni és a magyarországi zsidók munkacseréjét az országépítés és termelés javára felhasználni.

Az ország területéről már kizsállított zsidók tekintetében az új alázatos kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék részükre embe-

res bánásmódot biztosítani és lehetővé tenni, hogy miként más külföldi munkások, magukat és családjaikat fenntarthassák.

A gondozóinkra bízott sokszázezer emberi élet megmentése érdekében előterjesztett kérelmünket Nagyméltóságod és a m. kir. Kormány kegyes jóindulatába ajánlva és azok sürgős teljesítéséért ismételtlen eszedve, maradtunk mély tiszteletünk öszinte nyilvánítása mellett.

Budapest, 1944 június 22.

a Magyarországi Zsidók Szövetsége Ideiglenes Intéző Bizottsága

(Folytatás: a A fővárosi esilagos házak kijelölése.)

MUNKÁCSI ERNŐ

Keresem leányaimat,

HIRSCHLER JUCI

(Vértes Andorné, sz. 1929 január 20).

HIRSCHLER EDIT

(Lantos Gyözőné, sz. 1925 november 6.).

1944 november 10-én az óbudai léglagyárból Bergen-Belsenbe lettek elhurcolva és 1945-ben Bergen-Belsenben látták.

Minden értesítést nagyon kérek, fáradozást szívesen díjazok.

HIRSCHLER ELEMÉR könyvkötőmester,
Budapest, VI., Dessewffy-utca 6. szám.
Singer Adolf-féle könyvgyár.

szervező és vezető (a kolozsvári zsidó gimnázium az ő egyéni alapítása volt), tekintélyt sugárzó, hódolatot kényszer nélkül arató bölcs. Amikor 1943-ban Kolozsvárról, husz éven át buján gyümölcsöző tevékenységének utolsó színteréről örökre elköltözött, gyászba borult a város. Teme-tése, amelyen nemcsak a tudóst, hanem az első világháború vaskoronarendes századosát is sirba tették, az öszinte gyász érzésében egyesítette Erdély metropolisának jóformán egész lakosságát. Az emlékkönyvben, mely szinte rajongó tisztelettel róta és neki szól, valamennyi szerző úgy igyekezett írni — és javarészüknél sikerült is —, mintha Antal Márk élesen bíráló, gondolkodási és stiláris lompossgát azonnal tetten érő szemé nyomon kísérte volna tolluk minden egyes vonását.

Munkácsi Bernát, a dus termésű magyar nyelvű tudós és néprajzi kutató nemcsak tisztá emlékként leánya, Munkácsi Noémi, a bibliai áhitatu költőnő, idézi fel. „Nem regényes életrajz ez” — írja könyvének szerényhangú előszavában — „csak a valóság sokszor egyenlően mozaikköveiből összerakott kép, emléke egy magyar zsidó tudós hősi életének.” Munkácsi Bernát életének tör-

ténele szorosan összefügg „a magyar nyelvészet harcoktól hangos, de éppen harcok során gyümölcsözővé vált” heroikus korának történetével. Ez a szerves kapcsolat erőltetés nélkül válik nyilvánvalóvá a szerző szemléltető előadásában, amely Munkácsinak jórészt eddig ismeretlen leveleivel és naplójegyzeteivel fókossa hiteltelenségét. A tudóst nyelvészeti és néprajzi kincses anyagát boldogságosan zsákmányoló szibériai utazásain, vele egy-ívású barátainak elmemozdító körében, sokrétű irodalmi munkásságának eleven sodrában mutatja be, de éppen anynyi rajz és szín jut az embernek is, aki nemcsak tudományát imádja, hanem családját is, akiben — milyen szerencsés ebből — a magyarsághoz és a zsidósághoz való tartozás érzése egyformán erős és megrendíthetetlen lehetett. Az apja iránti szeretet és kegyelet csak néha zökken ki Munkácsi Noémit kötelezően vállalt tárgyilagosságából. Apja megérdemelt dicséretét, igen okosan, másokból, nála hivatottabbakból idézi. Gyengédségét nem fojtja vissza, de érzélni ritkán érzéleg. Folyamatos, színes elbeszélése csak helyenként szélesedik hőbeszédűvé, de unalmassá akkor sem laposodik.

Goda Gábor és a „Vihar előtt”

Érdekes lehet a „viharelőtti” helyzet rajza most, amikor már messze túl vagyunk a „viharon” és a „viharutáni” állapotot kel-lene megrajzolni? Goda Gábor könyvének az esetében feltétlenül „igen” a válasz. Ahogy ő írta meg a Vihar előtt-öt az utolsó idők egyik legnagyobb jelentőségű és legkomolyabb irodalmi értékű művét, úgy érdekes, sőt lebilincselően érdekes a régmúlt ábrázolása is!

Mi a Vihar előtt? Regény? Novella-sorozat? Lirai esszé-gyűjtemény? Memoár-töredék? Vagy: valami egyéb? Nehéz meghatározni a műfaját. De kétségtelen, hogy műfajátalan műfajiságában is sorolja helyenként a mestermű határait. Bizonyos vonatkozásban talán leginkább Márai Sándor ugyan-csak műfajátalan remekét, az Egy polgár vallomását juttatja eszünkbe. Csakhogy, míg Márai Sándor végkimerültségig ragaszkodni szeretne a polgári let-formához és éppen ezért szinte siratja a széthulló polgári rendet, Goda Gábor — legalábbis lelki sikon — már a születése pillanatában kitért a polgári társadalomból, amely legfeljebb külső díszletet jelentett számára. Ha szabad ezt a meghatározást használnunk: Goda Gábor — a Vihar előtt tükörében — valósággal ferralalmárként jött világra.

Mindent kifogásolt, amit a polgári rend elérakott. Lázadozott a polgári konvenció minden fajtája ellen. És — ez az, ami a Vihar előtt-öt különös valórré teszi — ki is analizálja önmagából e lázadások okait. Vannak a Vihar előtt-ben oldalak, amelyek az autoanalízis legfrappánsabb megnyilvánulásai. (Egy mélylélektanul foglalkozó lélekjavár tudós csak keilően méltatni ezeket az oldalakat és általában az egész könyvet.)

Az viszont már a magasrendű írói művészet területére tartozik, hogy valaki hogyan csinál a maga lázadás egyéni konfliktusából és lázadásból egyetemesebb érvényű konfliktusokat és lázadásokat, vagyis: miképp szélesíti általánosabb tartalmává, — mondhatnánk úgy is — szimbolizálja a maga saját sorsát. Goda Gábor ehhez is ért és Goda Gábornak sikerült a viharelőtti egyéni állap-tából megrajzolni egy kor és egy társadalmi rend viharelőtti helyzetét.

„E könyv kéziratát — írja a szerző a Vihar előtt magisztrá-lisan megfogalmazott előszavában — 1937 viharelőtti fülldet, reménytelen nyarán írtam... Abban az időben sokan közülünk készülődünk már a viharra. Ki így, ki úgy készült rá. Volt, aki úgy készült rá, hogy nem hitt kitérésében. Volt, aki nevet cserélt. Volt olyan is, aki írt, kiadó és sajtó nélkül, a maga számára mérve fel az egész és bizva benne, hogyha ő maga nem is, de a kézirat tul-

eh a vihart is. Ezzel az irással, ezzel a rögeszmés tanúsággal (le-lel akartuk talán egyénileg bizonyítani erős fegyverekkel pontokkal, vesszőkkel, jelzőkkel és az írásjelek bonyolult arzenálijának minden fegyvernemével, hogy a világ, amelyben élünk, nem a mi világunk és hittük, hogy a fiókok mélyén elsikkadt kézirataink néma tiltakozása sem marad örökké hirtástanlan.”

Goda Gábor ezek közé tartozott, akik pontokkal, vesszőkkel, jelzőkkel és írásjelekkel harcoltak a széthulló polgári társadalmi örökségét átmenetileg bitoló fasztmas ellen. A jelzőket és az írásjeleket rövid időre leverhetette a durva erőszak. De a végén mégis a betűk emberei győzedelmeskedtek... (Cserépfalvi kiadás. (S. L.)

Am-hu

Ki ne ismerné ezt a varázsszót azok között, akik végigjárták a németországi Apokalipsist és érezték a csonszagot, látták a krematórium füstjét. Ki ne ismerné, azt a kéjes, boldog érzést, mikor a szóra szó felel és az ajkak egyformán egy szó formálnak.

Ezt a szót, mint bűvös pajzsot, magunk elé feszítve küzdöttünk azért, hogy éljünk, hogy bántatlanul evezzünk végig a zürzavarok viharán. Ha leült melléd valaki, orosz katoná, lengyel, akár civil, magyar, francia, német vagy szlovák és tudni akartad, számít-hatsz-e rá, mi vezérelte hozzád, igazi szánalom és segíteni akard, vagy felületlen unalom, érdek-telen kíváncsiság, egy szót sutiog-tól magad elé „Am-hu”... Aki nem felelt rá, ott jól tudhattad, nincs mit várt, de aki megértette ezt a levegőbe lehell varázsigét és felelt rá, tudhat-tad, baráti szív dobog benne, fajtád lelkét hozza és szeretne melletted állni.

„Am-hu” és kinyílnak a lezárt kapuk. „Am-hu” és a képtelenül nehéznek hitt teher már izmos vállakon feszül. „Am-hu” és akkor van étel, orvosság és baráti jobb.

Sok emléket ki szeretnék dobni magamból a megaláztatások szörnyű évéből; nem akarom látni magam előtt a hádlá-ba hajszoltak arcait, az anyámat, akit nem védhetek meg, ha ütök, a villanydrótot, melynek érintésétől úgy félt az ember, de vágyott is utána. Ezt az egy szót azonban még ma is szeret-ném kimondani, hangosan ki-kidáltani egy érdektelen társaság sivárságában, az utcán, vagy akárhol. És szeretném, ha a szóra szó felelné, a szemek, a lelkek egyformán rebbennének egymás felé. Szeretném, ha ez a szó bűvös fényként kapcsolná össze azokat, akik tudják, hogy volt idő, amikor nem lehetett kimondani azt a szót: népem, mert a válasz rá csak kobács-csattanás és fegyverdörrenésből hulló halálsikoly lehetett.

BALÁZS VERA

Hirek Palesztináról

Az „Uj Élet” mult heti számában lapzárta után érkezett röhír keretében beszámoltunk a jeruzsálemi Dávid Király szállóban lévő Palesztinai Főkörmányszági Hivatal felrobban-

tásáról. Az azóta beérkezett jelentésekből — különösen az I. T. A. és Paltor hírgyűnökségek tudósításaiból kitűnik, hogy a maroknyi terrorista csoport által végrehajlott

a zsidó érdekek szempontjából káros merényletet az egész Yisuv és az összes hivatalos zsidó szervek egyöntetűen elítélik.

Különösen veszélyesnek minősítik e példanélküli vérontást zsidókörökben a jelenlegi helyzetben, amikor Dr. Weitzmann Jeruzsálemből Londonba utazva a következőket jelentette ki: „Hétszerezen nehéz számonra elhagyni most a Yisuvot, amikor nemzeti szervezeteinket támogatások érték és vezetőinket, építőinket koncentrációs táborokba zárták. Azok azonban, akik azt hiszik, hogy a Yisuvot ez a csapás megbénította, tévednek. A Yisuv fegyverrel és mértéktartó magatartása becsületet és csodálatot váltott ki az egész világon, mert nem hagyja magát provokációk által elragadtatni, bármilyen oldalról is történnék erre kísérletek. Ez az elhatározás sziklaszilárd a Yisuvban. Frithető tehát, hogy dr. Weitzmann, aki az angol provokációt okozta nehéz palesztinai helyzet megoldására utazott Londonba, valamint a Jewish Agencyt váratlanul és kellemetlenül érintette a július 22-i, a Stern-csoport által végrehajtott ortvtámadás. Magáról a támadás lefolyásáról a jeruzsálemi jelentés a következőképpen számol be:

Július 22-én 12 óra előtt hatalmas robbanás verte fel Jeruzsálem lakóit. A Dávid Királyszállónak főkörmányszági szárnyát felrobbantották. A szírnák megszólaltak és a kalonáság, valamint a rendőrség azonnal az épület környékén köröndont huzott a vizsgálatok lefolytatásának megkönnyítésére. Először úgy vélték, hogy a szálló előtt várakozó katonai kocsik alatt robbant fel egy bomba. Később megállapították, hogy az épület közelében robbant fel előbb egy bomba, amelynek figyelmeztető célja volt. Azonban a szállóban tartózkodók a figyelmeztetést nem tekintették komolyra és mindenki helyén maradt. Még korábban telefonon női hang jelentette a különböző hivataloknak, hogy a zsidó ellenállási mozgalom támadása küszöbön áll. Három felfegyverzett zsidó a Dávid Királyszálló alagsorá-

ban lévő konyháján keresztül hatolt be az épületbe, amelynek pincéjében bomojüket elhelyezték. Három perc múlva bekövetkezett a robbanás, amelyet tíz perc múlva még nagyobb erejű robbanás követett. A halottak és eltűntek száma 80—90 között van. Magasrangú angol hivatalnokokon kívül vezető állásban lévő zsidó főkörmányszági tisztviselők is a halottak, illetve eltűntek között vannak. Későbbi Jeruzsálemi híradás közli, illetékes zsidó szervezeteknek sajnálkozson tulmenő elkeseredettségét, a Stern-csoport vakmerő büntényével kapcsolatban, amellyel a Yisuvnak és szervezeteinek kárt okozni kívántak. A zsidó ellenállási mozgalom, a Hagana, tiltakozott a Stern-csoport azon kísérlete ellen, hogy a büntényt megelőző figyelmeztetést a zsidó ellenállási mozgalom nevében jelentették be, így azt a látszatot keltve, mintha a terror-támadás mögött egy maroknyi szélsőséges csoportnál több állana. Az áldozatok hozzátartozóival való együttérzésüknek s a robbantás fölött való sajnálkozásuknak a következő hivatalos szervek és személyek adtak kifejezést: Dr. Weitzmann, Israel Rokaeh, Tel-Aviv polgármestere, a Palesztinai Zsidó Munkás Szakszervezet, a palesztinai főrabbi, az Anglo Jewish Association, a British Board of Deputies stb.

A jeruzsálemi zsidó szervek az áldozatok temetésének napjára teljes munkaszünetet rendeltek el. A palesztinai héber sajtó a cionista erőfeszítések szabotálásának tekinteli a Dávid Királyszálló felrobbantását.

Mr. Altce az angol képviselőházban beszámolvva az újabb palesztinai eseményekről, sajnálkozásának adott kifejezést, de egyben bejelentette, hogy korábbi kijelentésének megfelelően a kormányt továbbra sem rendületi meg bármily erőszakos cselekedet abban a szilárd elhatározásában, hogy az amerikai kormánnyal egyetértésben a palesztinai probléma igazságos megoldását keresse.

A százezer certifficat első részleteként huszezer bevándorlást engedélyt bocsájtanak ki rövidesen

Jeruzsálemi — rendszerint jól informált — körök azon nézeteknek adtak kifejezést, hogy a brit kormány a jövő hét vége felé be fogja jelenteni hozzájárulását százezer európai zsidó palesztinai bevándorláshoz, amennyiben e terv megvalósításához szükséges technikumokhoz angol és amerikai szakértők megegyeznek és a cionista vezetők biztosítékokat adnak arra vonatkozóan, hogy a Hagana-h-

a jövőben nem használják fel politikai célok elérésére. Ugyan csak az említett körök arról értesülnek, hogy amennyiben az angol-amerikai szakértők tanácskozásai nem értenek véget a parlamenti nyári tanácskozások befejezése előtt, úgy az angol kormány huszezer bevándorlási engedélyt előlegképpen fog kibocsájtani a később megállapítandó centrikatszám terhére.

(GELLÉRT)

Lapzárta után jelentik:

London, július 26. Az angol kormány a palesztinai kérdés megoldása tárgyában kerekasztalkonferencia összehívását tervezi. Jól értesült körök szerint a konferenciára meghívóf kapnak a palesztinai arabok képviselőjén és a Jewish Agency-n kívül az arab liga tagállamai is. A konferencián — mint megfigyelő — részvesz az amerikai szakértői bizottság egyik tagja is. A konferencia döntését az angol kormány az UNO elé kívánja terjeszteni.

Az Országos „MUSZ” Szervezet akciója a társadalmi béke érdekében

Az Országos „MUSZ” Szervezet a társadalmi megbékélés érdekében levelet intézett Mindszenty hercegprímáshoz Ravasz László püspök, a református, Raffay Sándor püspök, az evangélikus és Szentiványi Sándor püspökhelyettes az unitárius egyház vezetőihez. A levélben a Szervezet felhívja az egyházak vezetőinek figyelmét a vidéki zsidóság életének súlyos veszélyeztettségére. Kéri, rendeljék el, hogy az u. n. alsóbb papság, a legkisebb vidéki templomokban is, három egymást követő vasárnapon tartandó szentbeszédben

kifejezzen a magyar társadalom megbékéléséről prédikáljon s hirtelen nyílt hárcot az antiszemitizmus ellen. Kéri továbbá, hogy ezzel egyidejűleg a legfelsőbb vezetőség Budapestre hívjon egybe, országos érdekünk nyilvánított gyűlést, amelyen szálljon sikra a lelkei megbékélése mellett.

Ugyane cél érdekében külön felirattal fordult a Szervezet, megfelelő intézkedéseket sürgetve, Varga Bélához a nemzetgyűlés elnökéhez, Nagy Ferenc miniszterelnökhöz és Rajk László belügyminiszterhez.

Kézbesíthetetlen amerikai csomagok

B.

- 447 Erney Jozefine, Johannesburg.
448 Földi Gyula, Johannesburg.
449 Schmidtmanmarné, Rio de Janeiro.
451 Palkos Teodor, Johannesburg.
452 Dr. Weisz Jenő, South Australia.
454 Breuer Elisabeth, Leeds.
455 Klausner Anni, Coggee.
456 Burger Ferenc, Paris.
457 J. Tishlártehné, Golders Green.
459 Szakácsy József, London.
462 Kertész Margit, Sidmouth.
463 Schwartz Béla, Manchester.
470 Augusz Istvánné, Montreal.
471 Erdős Józsefné, Paris.
473 Klein Johanna, Maida Hill.
474 Góth-Coth Józsefné, Paris.
475 Vojnits M. barones, Farnham Surey.
476 Török Jenőné, Maida Hill.
477 Taraczkóczy Károly, Johannesburg.

- 478 Smoorné Sándorné, Liellmond.
479 Lévy Hedvig Mária Resetti, Bourges.
482 Spitzer, Telaviv.
484 Goldstein Regina, New South Wales.
A.
58 Babessy Melanie, Paris.
60 Dr. Haral Albert és Emma, Paris.
62 Kutszick Márta, Golders Green.
63 Kohler Albert, Plos.

K.

- 292 Fried Gyula, New York.
295 Sleinitz Béla, Cape Town.
296 Lefkowitz Cezella, Cape Town.
298 Bande Frida, New York.
299 Léderer Margit.
A fenti ügyekben szereplők jelentkezzenek a 741. sz. postahivatalnál (Verseny-utca 3. L. em. 8. sz.).

FÉRFISZÖVET

különlegességek
HOFFMANN ALFRÉD IV., DEÁK FERENC-U. 19

Névsor a Szovjetunióban lévő munkaszolgálatosokról

A Szovjetunióban lévő munkaszolgálatosokról összegyűjtött adatok alapján közöljük az alábbi névsort:

Különböző táborokban vannak:

Friedmann Vilmos, 182/1. Kamenc—Hunderovka, 1945. K. Thavi lic szerint Bpest, Mérleg-u. 12.
Zanitzer László, 235/2. moszkvai vk. Zanitzer Fülöp, Hegedüs Sándor-u. 18.
Hirsch Ervin, 3076/3. moszkvai vk. Hirsch Ferenc, Dohány-utca 57.
Adler Zoltán, 211/2. moszkvai vk. Adler Zoltánné, Benczur-utca 29.
Elek Istvánné, Mozsaiszki 297. Bpest, Szabolcs-u. 3.
Renberg Béla, Mozsaiszki 307. Egressy-ut 148.
Weidinger György, 324. W. Gy.-né, Pesterzsébet, Szacsay-utca.
Mérő Vilmos, 165. Szolnok, Felesége Bp., Kassa-köz 9.
Werner Antal, 263/11. Bp. Nefelejts-u. 43., vagy Rákosskeresztúr, felesége és özv. W. Rezsőné, Bp., Ferry Oszkár-utca 46. és Nuszpál Jánosné, Bp., Hernád-u. 43.
Gruber Sándor, 307/3. felesége Bp., Paulay Ede-u. 7—9., G. Mór, Péterffy Sándor-u. 19., özv. G. Lázárné, Budapest, Dózsa György-ut 58., Chabot József, Sonner István és Klein Ignác.
Stern Mór, 100/1. Strém Zoltán, Bpest, Wesselényi-u. 57. II. em. I.
Láng Miklósa, 211/2. Láng Miklósné, Bp., Wesselényi-u. 10. sz.
Kremer Antal, 223/3. Kremer Katalin, Szépvölgy-ut 22.
Steiner Sámuel, 299/6. özv. Kása Hermanné, Nyár-u. 16.
Friedmann Dezső, 211/2. Friedmann Lajosné, Bp., Damjanich-u. 26/a.
Steiner Sámuel, 299/6. Jakob István, Nyár-u. 16.
Müller Vilmos, 95. Müller Vilmos, Hódmezővásárhely.
Krausz Iván, 117/12. Krausz Jyánné, Bp., Vörösmarty-u. 59.
Burger András, Bp., köz. adat nincs, Krema Galicia.
Brust József, Sziv-u. 56. Jassy, Románia.
Ballagi József, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Ballá János, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Berkovits Tibor, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Bokor László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Bondl István, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Balázs József, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Doblatz G. Bpest, köz. adat nincs, Volocsmica.
Etsenkut Imre, Bp., Kapiány-u. I. Uzmány, 58.
Fried Ferenc, Kecskemét, Zaporozsnye.
Feldmann Miklós, köz. adat nincs, Kiscsev.
Fiedl Tibor, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.

Guttman László orvos, Nyiregyháza, Prunyi kórház.
Friedmann László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Dr. Gittick Zoltán, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Gottfried Gyula, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Hermann József, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Dr. Kálmán Endre, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Kelemen Sándor, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Kertész József, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Klein István, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Klein Sándor, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Kobza György, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Dr. Kolben György, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Krausz György, köz. adat Ladányi Imre, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Dr. László Andor, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Lébl László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Márkus István, Kispeszt, Almási-u. 27., Losenev.
Neumann László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Pillinger Béla, Pécs, Cseljabin.
Relsz Béla, Bpest, köz. adat nincs, Prunyi kórház.
Róth Bernát, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Rosenfeld József, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Schön György, Sziv-u. 5., Szlaniszló.
Schiffer József, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Schiffer Endre, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Dr. Schmidtler Frigyes, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Steln Vilmos, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Steiner László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Stern László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Tenczer ... mérnök, Szeged, Volocsmica.
Wagner Jenő, köz. adat nincs, Krasznodor.
Vágner Miklós, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Weisz István, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Weisz László, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Weisz Ottó, köz. adat nincs, Nizsnij-Tagil 153/1.
Langer Rudolf 100/10., Langer Rudolfiné, Miskolc, Széchenyi-u. 89.
Keller Mihály 217., K. M.-né, Bpest, Vaspáli-u. 7.
Dr. Pehr Imre, 217/5., Pehr Samuáné, Bpest, Lujza-u. 16.
Keller Ferenc, 62/1., Keller, Bpest, Török-u. 4.
Weinberger Lajos, 168/5., Weinberger Ignác, József-körut 8.
Schwarz Tibor, 211/2., Sch. Miklósné, Rózsa-u. 35.
Stuber Sámuel, 258/7., Faragó Sándor, Hódmezővásárhely, Erdély-u.

Amsfeld Mihály, 277/3., A. M.-né, Hódmezővásárh., Andrássy-u. 45.
Stark Péter, 193., S. P.-né, Ezt. László-u. 57.
Diamant György, 100/1., Diamant Jenő, Ujpest, Nyár-u. 74.
Weiss Tibor, 100/1. W. T.-né, József-kt. 71.
Reichmann Tibor, 53/1. P. Sullay Judith, Bpest, Benczur-utca 47.
Noszbaum Zoltán, 62/16., N. Imre, Karcag, Medgyesi-u. 6.
Reisz Pál Sándor, 100/1., R. Sándor, Hunyadi-tér 4.
Feldmann Ernő, 106/1., Feldmann E., Kispeszt.
Haslinger János, 148/7., Haslinger Anna, Nagyvárad, Kálvária-u. 7.
Oswald Miklós, 252., özv. O. Ferencné, Ujpalota, Bihar m.
Löwinger Sándor, 317/1., L. S.-né, Csengeri-u. 8/b.
Niedling Adám, 108., Krausz Ferenc, Pécs, Mohács-u. 89.
Fröbrieh József, 62/14., F. Mihály, Pestujhely, Andrássy-utca 56.
Kornitzer Vilmos, 307/3., Reich Jenőné, Bp., Garay-u. 20. II. em.
Kovács István, 211/2., Pestl Izt. Hítközség.
Neumann Vilmos, 148/17., Neumann Vilmosné, Holló-u. 15. sz.
Zellendorf Jenő, 298/9., Z. J.-né, Uszály-u. 14. III. 2.
Blau Tibor, 307., B. Aladár, Király-u. 51.
Pollák László, 100/1. P. Lászlóné, Liszt Ferenc-u. 9.
Weisz Béla, 11/49., Klein Sándor, Vörösmarty-u. 36.
Schaltzer Sándor, 100/1. Sch. Mór, Szabolcs-u. 10.
Lauer Károly, 109/3., Lauer József, József-u. 41.
Schlesinger László, 100/1., Schlesinger, Miskolc, Dévaványa.
Braun József, 213/5., Braun Józsefné, Bp. Városmajor-u. 30.
Baráth Ferenc, 280/22., B. József, Sashalom, Hősök fasora 7.
Engel Dénes, 75., W. J.-né, Ujpest, Beniczki-u. 3/a.
Messner Ferenc, 361/1., M. F.-né, Bp. Váci-ut 54. III. 31.
Winkler András, 238., özv. W. Lénárdné, Taksony, Hunyadi János-ut.
Háber István, 100/1. H. I.-né, Bpest, Rákóczi-ut 73.
Klein László, 100/1., özv. Friedländer Adolfiné és F. Miklós, Bp., István-ut 18.
Miglitz Aladár 100/1., M. Simon és Ottó, Kun-u. 12.
Goldner Jenő, Népszínház-u. 40., G. M. Fiumei-ut 25., Müller Lajosné, Népszínház-u. 46., Gyopár Aladárné, Ujdiósgyőr.
Frank Tibor, 100/1., F. Sándor, Bpest, Váci-ut 16.
Aschenfeld Károly, 100/1., Á. Tobiás, Király-u. 15.
Löwenstein Sándor, 307/3., Ross János, Bajcsy Zs.-ut 4.

Zanitzer László, 235., Zanitzer Fülöp, Hegedüs S.-u. 18.
Friedmann György, 307/13., F. József, Klauzál-u. 33.
Neumann Zoltán, 307/8., Neumann Árpád, Diósgyőr.
Richtmann Béla, 198., R. Ernő, Ujpest, Attila-u. 86.
Staller László, 95., Staller Lajos, Üllői-ut, Kislaptelek 4.
Weisz Béla, 100/3., W. Jenő, Csorna, Sopron m.
Kleibon László, 290/36., K. L.-né, Salgótarján.
Straszburger Mór, 2/6., S. Lenke, Békéscsaba, Trefort-utca 1.
Breuer István, 270/5., özv. B. Dezsőné, Makó, Széchenyi-tér.
Friedmann Endre, 317/1., Papp Éva, Ujpest, Kőlcsey-utca 13.
Dr. Róna Pál, 307/8., Held Imréné, Wekerle S.-u. 13.
Schüller Kálmán, 307., Sch. Kálmánné, Pityvar-u. 4.
Katz Aladár, 53., Katzer Aladár Attila, Ó-u.
Neumann Zoltán, 307/9., Neumann Árpád, Diósgyőr.
Teitelbaum Kálmán, 100/1., Teitelbaum Kálmánné, Debrecen, József kir.-ut 21.
Fischer Béla, 148/5., F. B.-né Szentendré, gimnázium.
Grünwald Rezső, 315/4., Szakasits Katalin, Márvány-u. 40.
Landsauer Jenő, 211/2., Landsauer Jenőné, Szobi-u. 5.
Braun Márton, 62/2., Braun Mártonné, Dob-u. 20.
Horovits Péter, 100/3., Horovits Péterné, Janicsár-u. 3.
Ballá Ferenc, 100/3., Ballá János, Mozsár-u. 15.
Ostretcher Béla, 100/3., O. Károlyné, Bulyovszky-u. 40.
Szomolágyi László, 145/1. Sz. Lászlóné, Kolozsvári-ut 35.
Márkus János, 145., Márkus Jánosné, Pestszentlőrinc, Kosuth-utca.
Lau Tivadar, 280/27., L. Tivadarné, Pesterzsébet, Gombos-utca 80.
Blitzer Vilmos, 307/2., B. Vilmosné, Auker-köz 1.
Kund Jenő, 525., K. J.-né, Pestujhely, Szücs István-u. 5.
Weisz Jenő, 148/5., W. J.-né, Gr. Haller-u. 52.
Neumann Jenő, 148/17., N. Jenőné, Kisdiófa-u. 3.
Hoffmann Károly, 242., H. K.-né, Budafok, Megváltó-tér 3.
Kornitzer Vilmos, 307/3., K. Simon, Bajcsy Zs.-u. 19.
Lemberg László, 230/6., Ungár Hermanné, Pongráczy-u. 9.
Kolb József, 62/4., özv. Kolb Jakabné, Akácfa-u. 27.
Zellendorf Jenő, 29/9., Z. J.-né, Uszály-u. 11.
Blau Tibor Aladár, 307/2., B. A. Király-u. 51.
Ekkendorfer János, 148/10., E. J.-né Ferenc-tér 11.
Löwenstein Sándor, 307/3., Adler Sándor, Sziget-u. 25.

(A névsor külsőét folytatjuk.)

Nagy érdeklődés mellett megalakult a Magyar Zsidók Országos Egyesületének óbudai tagozata és női szakosztálya

Óbudai tagozat

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének óbudai tagozata július 29-én hétfőn délután tartotta alakuló ülését az óbudai Izr. hitközség székházának udvarán. A gyűlésen megjelent az egyesület központi vezetőségének képviselőiben Domonkos Miksa alelnök és dr. Pásztor József ügyvezető igazgató. Az óbudai hittestvérek felismerve a Mazot fontos szerepét, szinte teljesen megtöltötték a hitközség széles udvarát, hogy részt vegyenek az egyesület első helyi csoportjának megalakításában.

Spatz Nándor hitközségi elnök megnyitó beszédében üdvözölte a központi vezetőség megjelent tagjait, majd a Mazot célkitűzéseit ismertette. Nagy jelentőséget tulajdonít annak a körülménynek — mondotta, — hogy Óbuda az első, amely megalakítja a Mazot helyi csoportját. Óbudán rettenetes a nyomor, 1100 visszalért közül 500 szorul népkonyhát ellátásra. Reméli, hogy az egyesület szociális munkája révén alkalom adódik az óbudai zsidók nyomorának enyhítésére. A Pesti Izr. Hitközség mindig a legmesszebbremegően támogatta Óbudát. Az Országos Iroda és a Pesti Izr. Hitközség élén jelenleg is azok a férfiak állnak, akik a szorongatottság óráiban is minden igyekezetükkel segíteni igyekeztek hittestvéreiken. Ez a céljuk most is, amikorra egységbe akarják tömöríteni a magyar zsidóságot.

Domonkos Miksa alelnök szólt fel ezután. Országjárása közben — mondotta — látta Szegeden a legszebb zsidó templomot és most megnézte a szörnyű állapotban lévő óbudai templomot. Szomorú szívvel látta azt az irtózatot pusztítást, melyet a fasiszta barbárság művelt ezzel a templommal. Ennek a templomnak ügye az egész magyar zsidóság ügye. Hivatalos eljárásaik során ígéretet kaptak, hogy egy zsidó templomot az állam fog helyreállítani. Ez a templom az óbudai lesz, de ezen felül is az Országos Iroda vezetőinek londoni útja alkalmával kérelmet fognak előterjeszteni a nemzetközi zsidóság vezetői elé, hogy nyújtssanak módot a templom mielőbbi restaurálására. De a templom felépítésén kívül is vannak más, az óbudai zsidóságot is érintő problémák. Itt van például a neoantisemitizmus. Azelőtt nri szórakozás volt antisemitának lenni, ma azonban okuk is van egyeseknek, hogy azok legyenek. Az ok, hogy itt vagyunk, hogy élünk. A zsidóság vezetői állandóan összeköttetésben állanak a hivatalos ténnyezőkkel, ami óriási feladatot

ró rájuk. Az az idő elmúlt, amikor a zsidóság vezetői meghunyászkodtak, megelégedtek.

Követelik a személyi és vagyónbiztonságot és állampolgári jogegyenlőséget. Tájékoztatóul közli, hogy megalkották a demokratikus hitközségi választójogot, mely lehetőséget ad arra, hogy minden 20 éves korát betöltött zsidó férfi és nő hozzá szólhasson a felekezeti kérdésekhez. A zsidóságnak is segítenie kell a forint stabilizálásának munkájában. Van egy része a zsidóságnak, amelyen segíteni kell, ezt egzisztenciális segélyek nyújtásával kívánják elérni. Aggok házát kell építeni a támaszuktól megfosztott öregek számára. Szólni kíván a kirándorlás kérdéséről is. A zsidóság vezetőinek hivatalos álláspontja az, hogy aki nem akar itt maradni, annak lehetőséget kell adni arra, hogy elmenjen. Minden zsidó embernek a legnagyobb tisztelést kell kifejeznie Cion iránt, viszont akik nem akarnak, vagy nem tudnak elmenni, azokon is segíteni kell. A különböző frakciók nem állhatnak szemben egymással és rossz szolgálatot tesz a zsidóság ügyének az, aki az egység megbontására törekszik. Erre az egységre azért van szükség, hogy a zsidóság hivatalos szervei az egységes zsidó közvéleményre támaszkodhassanak.

Dr. Pásztor József ügyvezető igazgató úgy érzi, ha megírják az európai zsidóság történetét, két helyen fogják megemlíteni Óbuda nevét. A történelmítő meg fog emlékezni az elpusztított híres 61 templomról, melyet most felver a gaz, de meg fog emlékezni a gyászos emlékü téglagyárról is. Nem szabad felejtenünk. Sebeinkre nincsen gyógyír, de vannak kötelességeink egymás iránt. Támogatnunk kell a beteget, munkába állítanunk a munkaképeseket. Ezért van szükség erre az új egyesületre, melynek alapkövetétele megtörtént. Cionisták, neologok, orthodoxok megegyeztek támogatásában a Mazot kötelessége lesz a szociális munka elindítása. Nem akarunk örökre koldusok maradni, tehát dolgoznunk kell, tekintet nélkül arra, hogy ki akarunk vándorolni, vagy sem. Hozzá kell látni a munkához, mert minden dolgnál tudó, de dolgozni nem akaró, csak a reakciót erősíti. A munkaképesek sem tudnak sok esetben dolgozni, mert hiányzanak a munkaeszközök. Tehát meg kell nekik adni ezeket. A gyermekeket meg kell edzeni, hogy megállják helyüket az élet viharában. Zsidó bölcsőket, napközi otthonokat kell létesíteni. Ezeknek az elgondolásoknak véghezvitelére elsősorban a

zsidó asszonyok segítségére számíthatnak. Mag van győződve arról, hogy Óbuda zsidósága tudni fogja kötelességét, mert Óbuda az első állomása a Mazotnak, ahol megértették azt a tételt, hogy zsidón csak a zsidó segíthet.

Spatz Nándor elnök indítványára ezután ideiglenes intézőbizottságot választottak, mely a két hét múlva megrendülő végleges választásig viszi a tagozat ügyeit.

Gyenes Ede felszólalásában felhívta a megjelenteket, spontán elhatározásból valamilyen lépjenek be az egyesületbe és kéri a belépőket, hogy ha a kötelesség hívja őket, lépjenek sorompóba az igaz ügy érdekében.

Dr. Neumann József főrabbi szeretettel köszöntötte a megjelenteket. Erős a hite — mondotta —, hogy valaminek ő sem fognak csalódnai a vezetőkhöz, úgy azok sem fognak az óbudai zsidóságban csalódnai. Mint az Isten szolgálja, a Mindenható áldását kéri az egyesület munkájára.

Rosenfeld Zsigmond az Országos Musz Szervezet III. kerületi csoportjának titkára jelentette be ezután a munka szolgálatosok óbudai csoportjának csatlakozását.

Végül Neugebauer Gyula a dolgozó zsidó réteg nevében tett spontán megnyilatkozást az egyesület célkitűzései mellett.

Női szakosztály

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének női tagozata vasárnap, július 28-án délelőtt tartotta alakuló gyűlést a Pesti Izr. Hitközség Sip-utcai székházának dísztermében. A látogatott gyűlésen megjelentek a zsidó nőmozgalmak ismert vezető-egyenlősei és örömmel jelentették ki abbéli készségüket, hogy az egyesület keretén belül dolgozzanak a zsidó egység megeremtésének érdekében.

A gyűlést Domonkos Miksa nyitotta meg, a házigazda pesti hitközség elnökségének és elöljáróságának üdvözlését tolmácsolva a megjelentek előtt, majd kijelentette, hogy nem mint a hitközség ügyvezetője, hanem mint a Mazot vezetőségének egyik tagja vesz részt a gyűlésen. Ezt azért tartja szükségesnek hangsúlyozni — mondotta, — mert ha valahol a pesti hitközség képviselői megjelennek, egy bizonyos oldalon már 48 óra múlva holmi presszióról szeretnék beszélni. A Mazot semmi olyant nem akar, amely a zsidó egységet megbontaná. A felszabadulás után a legnehezebb időkben szükség volt a férfiakra,

bár az is igaz, hogy sokan, akiknek hivatásukat kellett volna teljesíteni, nem maradtak a helyükön. Most a nőkre kerül a sor, az ő kötelességük a női kéz gondosságával pótolni a hiányokat. A karitatív munka várja őket és a Mazot kéri a segítségüket. Kéri ezt akkor, mikor megvalósulás előtt áll a demokratikus hitközségi választójog, amely megadja a nőknek is a választójogot és azokon a helyeken, ahol a nők elsőbbsége a fontos, meg is fogják kapni ezt az elsőbbséget. Felkéri dr. Pásztor Józsefet, az egyesület ügyvezető igazgatóját, hogy ismertesse a Mazot célkitűzéseit.

Dr. Pásztor József az árván maradt leányokhoz, az özvegyen maradt asszonyokhoz szólott. Az a látszat, — mondotta, — mintha elfelejtettük volna a tegnap szenvedéseit. Tévednek, akik azt hiszik, hogy a zsidóság nyugalmat biztosítva van. Ez olyan tény, amelyet tudomásul kell vennünk. Eppen ezért kell dolgoznunk a megmaradtak érdekében s ehhez kérjük a zsidó asszonytársadalom segítségét, mert a zsidó ügyeket magunk akarjuk intézni. A cél a megmaradt magyar zsidóság megmentése. Munkaképesség kell tennünk az arra alkalmasakat. Ez azt jelenti, hogy fizikailag is részt kell vennünk az újjáépítésben. Szellemi irányítás tekintetében is haladnunk kell. A zsidóság minden időben követésre méltó alkotott szellemi tén. Foglalkoznunk kell a szociális kérdésekkel is. Sok munka vár ránk, amelyeket el kell végezni, foglalkoznunk kell a gyermekekkel, betegekkel és aggokkal. Vár a munka és a szeretet, a munka szeretete és a szeretet munkája.

Domonkos Miksa üdvözli a gyűlésen megjelent Mezői Vilmost, a Chevra helyettes elnökét, a szabadságjogok régi harcosát, valamint a felekezeti élet jelenlévő sok illusztris előkelőségét.

Dr. Baracs Marcellné szólt fel ezután. Testvéreinknek tekintjük a férfiakat a békeért folytatott küzdelmünkben. Abból a gárdából, mely egy negyedszázada harcol a zsidó ügyért, sokan hiányoznak. Ezalatt a negyedszázad alatt csendben dolgoztunk, mert hivatalos fórumokra nem hívtak meg bennünket. Most, hogy hivatalosan is küzdőtársaknak ismernek el bennünket a férfiak, mindenki legyőző szeretettel fogunk verekedni, azért, hogy voltaképpen ne kelljen többé verekednünk.

Dr. Szemere Samuné üdvözölte a megjelenteket, akik levonták a közelmúlt tanulságait. Közös céljaink és eszméink védelmében egységbe kell tömörülnünk, — mondotta. — A magyar zsidóság ostrom állapotban van s ha az ellenünk indított rohamot visszaverjük, élünk. A náci az antisemitizmus terjesztésével fertőzték

meg a népeket s ez az oka, hogy a zsidóság még mindig a vádoltak padján ül. A gazdasági élet vámszedőinek bűnét is a zsidóságra hárítják. Azt mondják, hogy a zsidóság elfoglalta a politikai rendőrséget és a kulcspozíciókat, de elfelejtik, hogy a zsidókat a demokrácia a tehetség címén állította be ezekben az állásokba. Erkölcsei elégtételt még mindig nem kaptunk és bizony nagyon kevés a jóbarátunk. Éppen ezért védekezniünk kell, érdeklünk védelmére* szerv kell, erre szolgáljon ez az egyesület. *Undiványozza, hogy az asszonyok csúndíjanak országos mozgalmat az egyesület mellett. Elesen elitéli a frakciózást, melynek most semmi helye. Támogatni kell a Mazot-ot, melynek vezetői helytálltak a nehéz időkben. Küzdeni kell az egyetemes zsidóságért és a demokráciáért.*

Dr. Reiss Sándor a zsidóság tudatára ébresztése szempontjából tartja szükségesnek az egységet. Az ügy érdekében felajánlotta áldozatkészségét.

Vezér Sándorné felhívta az asszonyok figyelmét a kitértek vizsgálatának munkájára.

Szabolcs Istvánné, Rosenberg Sándorné, Gál Ignácné, dr. Guttman Sámuelné, Weiszmann Rózsá, Mutlicsné, Klein Marcellné és Popper Heurikné felszólalásai után

Domonkos Miksa a felszólalásokban érintett kérdésekre válaszolva kijelentette, hogy a magyar zsidóság nem harcolhat zsidók ellen, csak jogos igényeinek kielégítését kívánja a kormánytényezőktől. Nem hallgathatja el azonban — mondotta —, hogy ezen munka közben ismételtlen találkoztak egyes frakciók részéről olyan igénykedésekkel, melyek zavarják azt az irányvonalat, amelyet a zsidóság egyetemes érdekeinek megvédésére az illetékes vezetőség maga előtűzött. Nem hajtottunk például a kormány felé bizonyos nyilatkozatot tenni, míg jogos igényeink kielégítő nincsenek. Más részről azonban zavaró „balakínálkozások” történtek s ezek káros hatással jártak, mert megtevéstésre adott alkalmat. Közölte, hogy az új egyesületi klubhelyiség dolgozók számára nyílik meg a közeljövőben. Az egyesületben egyébként a zsidó élet minden ágára kiterjedő munkák vannak előkészületben.

Ezután **dr. Pásztor József** felolvasta a megválasztandó elnökségi és választmányi tagok névsorát, annak hozzáadásával, hogy azt egy későbbi időpontban még kiegészítik. A felolvasott névsort a jelen voltak egyhangulag elfogadták.

Steiner Marcellné az újonnan megválasztott elnökné megköszönte az előlegzett bizalmat és kijelentette, hogy munkatársai megválasztásában az eredményes munka biztosítását látja.

Hariga Marcellné a női tago-

zat ügyvezető elnöknéje hangsúlyozta, hogy az egyesület munkája a zsidóság egyetemes érdekeit szolgálja.

Dr. Eisenberg Béla rabbi Isten áldását kérte az egyesület működésére, majd a női tagozat gyűlése véget ért.

Felvilágosítás hadifogoly munkaszolgálatosokról

Az „Új Élet” 1946 július 25. i számában megjelent Hadifogoly-listával kapcsolatban **Weiszmann Simon** budapesti lakos, fogász, közölte, hogy a listában megjelent és alant felsorolt munkaszolgálatosokkal együtt volt fogságban és szívesen ad róluk felvilágosítást lakásán, Budapest, Váci-utca 9. szám alatt hétfőn és csütörtökön délután 2—4 óráig. A névsor a következő:

101. sz. Lágerekörzet (Kirovi körzetben). **Steiner Sándor**, szabó, Rákóczi-ut 71. **Altmann Béla** kereskedő, Hegedüs Sándor-u. 23. **Dr. Lehel László** orvos, (feleségének üzlete van a Baross-utcában). **Dr. Simkó** gyermekorvos, Szentos. **Rosenberg Lajos** kereskedő, Teléki-tér 1. (Deutsch festéküzletben dolgozott). **Szegedi József**, Pécs. **Reisz (Rajna) Béla** újságíró, apja ügyvéd. **Dr. Pollák** orvos, Bpest, Carmen penzión. **Weisz József** ékszerész, Gyöngyösön ismerik. **Lövi György** m. tisz. Salgótarján. **Vogl Miklós** m. tisz. Salgótarján. **Leopold László** vaskereskedő, Budapest. **Tauszig Ernő** m. tisz. Budapest, Ulrich cégnél dolgozott. **Ullmann Sándor** textilkereskedő, Komárom. **Fischer László** kereskedő, Bpest. Székesfehérváron ismerik. Nagybátyja pék. **Tenczer** mérnök, Szeged, apja bádógos. **Klein Miklós** elektrotechnikus, (Eka rádiónál dolgozott, Bethlen-u.). **Dr. Róza** ügyvéd, Bpest. **Dénes György** fésűs, Bpest. **Ackermann** gazdálkodó, Kalocsa. **Kertész Sándor** drogéria, Kalocsa. **Barát István** cukrász, Tiszafüred. **Steiner Miklós** színész, Budapest. **Baumgarstein László** kereskedő, Teleki-tér. **Sonnenstein László** kereskedő, Balatonszárszó. **Dr. Upor Andor** magántisztv. Budapest. **Dr. Guttman László** orvos, Nyiregyháza. **Raduciner László** fakeresk. fuvaros, Nyiregyháza. **Weiszkrón Miklós** kereskedő, Nyiregyháza. **Pressburger** kereskedő, Dohány-utca. **Friedmann György** és **Kornitzer Vilmos**.

A július 18-án megjelent listából **dr. Róna Pál** budapesti lakosról is tud felvilágosítást adni.

Szabadalmazott

műszaki újdonságokat vesz, gyártat, terjeszt, **CERÓ Sándor**, VI. O-u. 21.

Köser háztartás

vezetésére bármilyen koru nő keresek vidékre magányoshoz. **Erdeklődés Márkus, Király-u. 41.**

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine

Magyarországi Képviselete, Statisztikai és Tudakozó Hivatalának, (Budapest, V., Wekerle-Sándor-u. 7.) Közlönyek

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél, vagy üzenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezettek felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle Sándor-u. 7., Tel.: 186—009.) szombat és vasárnap kivételével, d. e. 9—1 óra között.

A címzett neve, külföldről megadott lakáscím, kereső:

- Neufeldné** szül. **Ackermann Helén**. P. Sw. II/o. Keresi: **Goldberger Ernő**, Schönergründ.
- Dr. Herczog Ferenc** ügyvéd és felesége. P. M. 135.
- Welles Béla** szül. Felsőszolca, 1903. Budapest, Bajcsy-Zsilinszky-ut 31. P. Sw. II/k. Keresi: **Adorján Andre**, Genf.
- Merel Tamás** szül. Budapest, 1927. Theresienstadtba dep. P. Cs. I/r. Keresi: **Mezel Ernő**, New Jersey.
- Fehér Pálné** szül. **Bálint Klára**, Mohács, 1905. Budapest, Gábor Aron-u. P. Au. I/f. Keresi: **Bálint Imre**, Ausztrália.
- Drummer József** szül. Ilonca, 1894. P. Sd. V/p. Keresi: **Drummer Aranka**, Svédország.
- Blumenstein Ervin**, szül. Bécs, 1897. Bpest. P. L. III/c/20. Keresi: **E. Schwabinger**, Lond.
- Schächterné Finkelstein Alice**, szül. Budapest, 1921. Budapest. P. L. II/n/32. Keresi: **Finkelstein Nelli**, Svédország.
- Lakatosné Breuer Zelma**, 55 éves. Auschwitzba dep. P. L. II/j/6. Keresi: **Reynold**, London.
- Bock Károly**, szül. Bécs, 1909. Budapest, Visegrádi-u. 58. P. L. II/h/7. Keresi: **Kätebock**, London.
- Friedler Sámuel**. P. L. II/f/2f. Keresi: **Marie Löwenstein**, London.
- Kerner Irén**. P. Sa. I/o/13. Keresi: **Springer Gizella**, Rio de Janeiro.
- Weinstein Jenő**, szül. Nagyecsed. Budapest. P. R. I/b/12. Keresi: **Weinstein József**, Oroszország.
- Insler Anna**. P. E. II/p/2. Keresi: **Naftali Etka Nemeth**, Tel-Aviv.
- Dr. Kindler Dávid**, szül. Sokal. 1892. Budapest. P. E. III/r/1. Keresi: **Kindler Jakob**, Tel-Aviv.
- Iró Antal**, Budapest. P. E. III/r/27. Keresi: **Weinberger Mirjam**, Jerusalem.
- Steiner Etel**, Auschwitzba dep. P. M. 132/12. Keresi: amerikai rokon.
- Ortner Erzsébet**, 13 éves, Budapest. P. M. 132/13. Keresi: amerikai rokon.
- Holzer Richárd**, szül. 1911. Budapest. P. L. III/u/2. Keresi: **Lotte Paech**, Berlin.
- Scharf Hermann**, Budapest. P. M. 133/1. Keresi: **Joint**, Belgrád.
- Dr. Reich Albert**, Budapest. P. M. 133/12. Keresi: **Stöckl Mihályné**, Hollandia.
- Berger Erzsé** (anyja: **Schwarcz Juliska**). P. M. 133/20. Keresi: **Mary Cigler**, New York.
- Fischgrund Zsigmondné** (anyja: **Fanny**). P. U. II/o/1. Keresi: **Feuerstein**, Chikago.
- Dr. Wein (Weisz) Sörvos**, Budapest, Zsidóórház. P. L. III/l/5. Keresi: **Horváth Olga**, Berlin.
- Dr. Fazekas Imre** ügyvéd, Budapest. P. E. III/s/1. Keresi: **dr. Honig Ervin**, Tel-Aviv.
- Grünwaldné** szül. **Albrecht Jeny**, 1909. Csernowitz. Budapest. P. Bu. I/z/1. Keresi: **Schwarcz Albrecht Mali**, Bukarest.
- Dr. Földes Dezső** ügyvéd, 70 éves, Budapest, Dohány-utca 11. P. U. I/r/21. Keresi: **Slymour Berker**, New York.
- Zoltán Imre**, szül. Budapest, 1891. Budapest. P. U. II/r/1. Keresi: **Karbach Oszkár**, New York.
- Zoltán Jenőné, Margit**. Bpest. P. U. II/r/6. Keresi: **Karbach Oszkár**, New York.
- Felderbaum Ella**. Budapest. P. U. II/r/8. Keresi: **Gottesmann József**, Haifa.
- Landesmann Dóra**. Budafok. P. U. II/i/1. Keresi: **Julia Herschkovits**, New York.
- Özv. Breuer Salamonné**. Budapest, Tábornok-u. 3. P. U. I/o/3. Keresi: **Mrs. Bloomach Maly**, New York.
- Kiss Péter**. Hillerslobenben szabadult. P. U. I/o/2. Keresi: **Mrs. Sarah Zelmon**, Cleveland.
- Müller Pálné** szül. **Hauptmann Ilona**. Kispeszt. P. U. I/d/1. Keresi: **Katherine Wassermann**, New York.
- Fényes Endre**. Debrecen. P. U. I/a/3. Keresi: **Laura Löwinger**, New York.
- Halász Éva**. Budapest, Orom-u. 10. P. U. I/a/4. Keresi: **Laura Löwinger**, New York.
- Herschkovits** gyerekek, anyjuk **Edliss Malvin**, szül.: **Nagylucka**. P. M. 137/1. Keresik: amerikai rokonok.
- Kradovitz Rudolf**. Budapest, P. M. 137/2. Keresik: amerikai rokonok.
- Dr. Herzog Ferenc** ügyvéd, Budapest. P. M. 135/2. Keresik: külföldi rokonok.
- Steinbock Hersch**, 12 éves, szül. **Bogdán**. P. M. 134. Keresik: amerikai rokonok.
- Goldstein Jenőné**. Budapest, P. U. II/f. Keresi: **Auspitz Gabriella**, Philadelphia.

A gyilkos urak „véleménye“ -rólunk

V.

Milyen tanulságosak ezek a börtönben folytatott pszichanalitikus beszélgetések a „fasiszta lelkek“-kell Szirmai Rezső fellebbentette a fátylat és mi, szenvedő alanyai az akkori kornak, akikkel forgott a világ, csak éppen nem láttuk, hogy kik forgatják, legalább utólag beletekinthetünk a sötét boszorkánycönyvekbe. Az eddigi cikkeinkben szereplő alakok teljes egyöntetűséggel azt hazudták, — ebben tökéletes az összhang közöttük! — hogy *semmit se tudnak a zsidók szenvedéséről*, nincs közülük a „80 ember egy vödör víz“ összetételű halálvagonok utbaindításához és csak utólag „értésültek“ arról, mi is volt az az üdültetési akciónak képzelt deportálás.

BERENCZY LÁSZLÓ

Csendőrpribék az első, aki azt állítja, hogy nemcsak ő, hanem az egész diszes társaság *mindent tudott*, résztvevett az előkészítésben és aki más mond, az vagy tudatosan megmáskítja az igazságot, vagy pedig enyhén szólva — *tulságosan feledékeny*. Persze mindaz a szörnyőség, amit művelt, a *zsidóság érdekében való volt*, ő csak „mentette, ami menthető“ és nélküle... De halljuk magukat ezeket az önelégült kijelentéseket:

— *En az egész zsidóságot sorsüldözött népnek tekintetem.* Akár hiszik, akár nem... együttéreztem velük. Stern Samu, Wilhelm Károly, Pető Ernő tanusíthatják kijelentéseimet. Az, hogy a budapesti zsidóság javarésze életbenmaradt, *kizárólag nekem köszönhető.* Ez nem érdem. Kötelességemet teljesítettem. Összekötőtiszt voltam a németek és a magyar hatóságok között, később a Zsidó Ta-

Kivándorlókat

gyorsan és olcsóan

átképez

Loránd Kosmetikai Laboratórium, Oktogon-lér 3.

Szabadsághegyen Noémi penzióban

változtalanul elsőrendű árny. káosz. elhát. Telefon: 161-612. Cédrustr. 8. Felhát-utca 17.

nács és a hatóságok között. Mindig *németellenes* voltam, ők ezt tudták rólam, soha német kitüntetést nem kaptam, természetesen annál óvatosabban kellett dolgoznom a *zsidóság érdekében*, minél inkább tudták, hogy németellenes vagyok. En tudtam az atrocitásokról, hallottam Auschwitról...

— Mikor?

— Már 1944 júniusban. Tudtam, hogy minden *hir igaz*. Tudtam, hogy milyen módon szállítják a zsidóságot Németországba és tudtam, hogy mi történik kint velük. Ezt jelentettem Sztójainak, Jarosznak, Antálnak, Faraghónak, Imrédynek, Endrének, Bakynak. *Ők tehát mindenről mindent tudtak.* A kormányzó álláspontja a zsidókérdésben rendkívül meglepett. Nem helyezkedett arra, hogy a zsidóságot meg kell menteni, hanem azt mondta, hogy *a zsidókat vigyük ki*, nem bánja, de a nagy zsidókat, a gazdasági és szellemi élet kapacitásait nem engedi.

Amikor szóba került, hogy a németek a „zsidótalanítást“ hajlandók átengedni a magyar hatóságoknak, Bonczos miniszter *Ferenczyt nevezte ki a zsidóügyek intézőjévé.*

— Az volt a tervem — vallja a csendőralezredes, — hogy a budapesti zsidóságot *vidékre telepítjük*, koncentrációs táborokba. Természetesen ennek is megvolt a vesztélye, mert tulságosan együtt lettek volna a németek számára és például *egy-két repülőgéppel halomra bombáztattak volna tízezreket...*

— Nagyon sokan azt mondták, hogy Ön *kétszínű játékos* üz. Igaz volt ez?

— *Igaz.* Kénytelen voltam. A németek felé a hajthatatlan, kemény antiszemitát kellett megjátszanom. *Isten előtt állítom: a budapesti zsidóság csak nekem köszönheti, hogy javarészen megmenekült...*

GERA JÓZSEF

orvos volt és egyben Szalasi helyettese. Nem különös ez? A humánus képviselője és a legfőbb gyilkosok: a pártzorgálatosok irányítója. Ő persze, mint a nyilas párt vezére, *nem vállalkozhatott zsidó-*

mentésre“. Mi volt a véleménye a zsidók tömeges meggyilkolásáról és kirablásáról?

— Az, ami Szalasi Ferencnek. Őt is hallatlanul felbőszítette a németek beavatkozása a zsidó ügyekbe. Mi egy európai rendezés során akartuk elintézni a hazai zsidókérdést. Szalasi a zsidóság számára *új hazát* követelt, ahol a zsidók felépíthetik otthonukat. Szalasi azt mondta, *ha a németeknek jó a zsidóság munkára, akkor nekünk még jobb*, mert nekünk jobban kell. Ő nem engedte volna kivinni a zsidókat, mint Sztójai...

— Ön nem tudja, hogy Szalasi uralma alatt százezer-számra hajtották ki a zsidókat?

— Nem a nyilaskeresztes párt vitte őket, hanem az *államhatalom*.

— Ha hallott suttogni a szörnyüésekről, miért nem ment le egyszer a Dunapartra körülnézni?

— *A Dunapartól nem halottam...* És különben is: miért nem ordították a zsidók illetékes fülekbe, hogy mit csinálnak velük? Miért suttogták csak?

— Auschwitról, Dachauról mikor hallott?

— Itthon sohasem hallottam! És ha hallottam volna, azt hiszik, *elhittem volna!*...

Gera ur testi és lelki süket volt. Mert a zsidók igenis „ordítottak“, de ő nem hallotta, nem akarta meghallani, hiszen maga mondja, hogy a *gáz-poklokról* szóló híradásokat *ugysem hitte volna el*. Minek az ilyennek a fülébe ordítani!

GÖRGEY VINCE

SS-százados és „író“ volt, aki tajtékozott a zsidóság ellen. Tollát vitriolba mártotta. Minden sora életveszélyt hozott a számunkra. Még ma is emlékszem azokra a borzalmas fürmedvényekre, amelyeknek megjelenése után ismét és ismét megindult ellenünk a gyűlöletheadjárát, fel-

lángolt az üdültetés. Maga is elismeri: a három főbűne közül az egyik, hogy *gyűlöletet hirdetett a zsidóság ellen*. Tudja, hogy sok vezekelni valója van a földön, mert „talán e cikkek is hozzájárultak ahhoz, hogy a zsidósággal úgy bántak, ahogy bántak“. Nem „talán“, hanem egész biztosan. Otthon igyekeztek vele meggyűlöltetni a zsidót, a katonai iskolában ugyancsak folyton azt hallotta: „zsidó, zsidó, zsidó“. Amikor apja, a volt testőrparancsnok, megtudta, hogy zsidó családhoz jár, ki akarta verni a házból.

— Erre én azt feleltem neki: *apám, a zsidót lehet gyűlölni, de mindenesetre meg kell ismerni*, hiszen a zsidóban vannak jó tulajdonságok is.

— Például?

— Például a *szolidaritás*. A zsidó családok a legmesszebbbenben összetartanak. *Ez volt az egyik oka annak, hogy zsidógyűlölet fejlődött ki bennem.*

Szintiszta logika! Ez a bárgyu koponya dönthetett volna ha Magyarországon élet-halál fölött! Arra a kérdésre, hogy tudta-e mi történik Németországban a kihurcolt zsidókkal, ezt a meglepő választ adta:

— Kijelentem, ha tudtam volna a gázkamrákat, a hamvasztókat és a többi náci dolgokat, *géppisztolyt fogtam volna és elmentem volna partizánnak*. Ezek a szörnyű disznóságok okozták a katasztrófát... de ezeket a rémségeket csak most tudtam meg...

— *Mit érzett, amikor gyűlölködő cikkeit írta?*

— *Kétségtelenül fokozott lelkiállapotban voltam. Mint a kopó, amikor megy a vad után, már rajta van, érzi a szagát, nem enged el...*

— Nem volt büntudata a gyűlölködéshirdetés után?

— Soha!

GYÖRGY ENDRE

(Folytatjuk.)

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT

Lakások

Pester 1-6 } szobáig
Budán 1-4 }

Főbérlet

Budapestben bérbel szabadbérű igény, jogosult

Társbérlet minden kerületben

Albérlet minden kerületben

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT
Budapest, VIII. ker., Vas-utca 5. szám

Az Ifjuság Hangja

Rovatvezető: Benoschofsky Ilona

Mese az oroszlántéptő Sámsonról

Ez a mese Sámsonról fog szólni. Sámson volt a földkerekség legerősebb embere. Olyan erős volt, hogy vadállatokat tépett szél pusztá kézzel és egész hadseregeket győzött le egymaga.

Biztosan olvastatok, vagy hallottatok már olyan történetet, amikor egy gyermek születése előtt eljön az anyjához valamiféle lünder, jó tündér vagy rossz tündér, már éppen a mese természetéről és mond valami jóslatot a kis csecsemő sorsa felől. Sámson születésekor is ez történt. Megjelent Sámson édesanyjának valaki, lünder volt-e, angyal volt-e, ki tudná azt ma már megmondani és megjövendölni, hogy Sámson lesz a legerősebb ember a földön. Erős lesz, hatalmas, legyőzhetetlen, így szól a jóslat, de csak akkor, ha megtartanak két fontos szabályt. Az egyik szabály az lesz, hogy Sámsonnak tilos egyetlen korty bort is meginni, a másik meg, hogy soha, soha nem szabad levágni a haját, de még egyetlen szálát sem. Mert Sámson ereje a hajában fog rejteni és onnan sugárzik szét az egész testébe. Sámson édesanyja jól megjegyezte a két szabályt és alighogy Sámson egy kissé felcseperedett, neki is elárulta nagy titokban. Szükség volt a titkolózásra, nehogy Sámson ellenségei megtudják erejének titkát.

Minden fiú büszke az erejére, még az is, akinek nincs is esetleg olyan sok. Sámson is örült persze nagyon az erejének, tudta jól, hogy emberfia nem így tudja őt legyőzni. Vidám fiú is volt, örült ha valamilyen jó csíny tudott elkövetni.

Egyszer például összefogott egy nagy csomó rókát. Könnyű volt öneki, ha a közelébe került egy ilyen vadállat, megfogta pusztá kézzel és az, akármilyen erős is volt, nem tudott többé kiszabadulni. Mondom összefogott egy egész farka rókát, ráköltött a farkukra egy-egy gyékényesomót, meggyújtotta a gyékényt és kergelni kezdte a rókákat az ellenség országa felé. Akkor még nem volt repülőgépek, nem volt gyújtóbombák, pompák találmány volt ez az égi rókafarok a háború szolgálatában.

Egy másik alkalommal egyedül sétált Sámson az országúton, hát egyszer csak valami hatalmas nagy állat rohan felé a pusztaságban. Amikor közelébe ér, ismeri fel Sámson, hogy ez a nagy állat nem más bizony, mint egy hatalmas oroszlan. Más ember talán menten szörnyelne volna a félelemtől, de Sámson csak

megáll nyugodtan. Szembefordul az oroszlánal, egy pillanatra, már belekapaszkodik a sörényébe, a karja mint valami szörnyű vaspánt szorul az oroszlan nyakára, még egy pillanatra meg egy ütés, az oroszlan kábultan fekszik a földön, aztán Sámson nekirugaszkodik egy kicsit és pusztá kezével ketté tépi a szörnyű vadállatot.

Még csak el se felejt. Ott hagyta az állat tetemét heverni a földön és folytatta az útját nyugodtan, mintha misem történt volna.

Később ennek az oroszlanak a testébe vadméhek költöztek. Ha máskor Sámson arra járt, mindig látta a vadméheket, amint körülrepdesték az oroszlan testét.

Egyszer aztán lakodalma volt Sámsonnak. A lakodalomra meghívta a filiszteusok fejedelmét is, pedig a filiszteus nép ellensége volt a zsidóknak. Csakhogy Sámsonnak akármilyen erős is volt a szive, meg az ökle, nem volt elég erős a lelke. Amikor meglátott egy szép filiszteus leányt, hiába mondták neki, hogy bizony ellenséges nép leányával nem lesz jó házasságot kötni, nem hallgatózott a jó szóra és feleségül vette. Sok baja is támadt később a házasságból, ez lett a veszte is, halálának szomorú oka. De ez már egy másik mese története.

Most ott tartottunk, hogy éppen a lakodalomát üli nagy vigaságban, mellette a tündérszép asszony, körülötte a sok filiszteus elölkelőség. Vidáman vannak. A nagy lakomázás közepén Sámsonnak eszébe jut a szélpelt oroszlan a pusztaságban és tréfából így szól a filiszteusokhoz:

— Találós kérdést teszek én fel nektek. Fejtsétek meg, ha tudjátok. Ha megfejtitek, harminc rend ruhát, harminc ember fegyverzetét adom nektek. Így szól a kérdésom:

Étel jön az erősből.
Édes jön az erősből.

Persze senkinek sem gondolt arra, hogy az erősből jött édes az oroszlanlettemben termő méz. De a fejedelmeket rettentően bántotta, hogy nem tudják megfejteni Sámson találós kérdését. Rávetették hát az ifjú feleséget, hogy tudja meg valahogy, ravaszkodással, mesterkedéssel a megfejtést. Nem is annyira a harminc rend ruha, a harminc fegyverzet izgatta őket, mint inkább a büszkeség. A fiatalasszony pedig addig ügyeskedett, addig ravaszkodott, amíg Sámson neki elárulta a megfejtést. Az asszony pedig — nemhiába volt filiszteus — megmondta a megfejtés, a fejedelmeknek.

Sámson nem iharagudott. Tudta ugyan, hogy a feleségtől tudják a filiszteusok a találós kérdés végét, de elhatározta, hogy ha őt becsapták, becsapja ő is a filiszteusokat.

Kiált az országútra. Nem sokáig várakozott, arra jött éppen néhány filiszteus katona. Sámson rájuk támad és le is győzi őket egy szempillantás alatt. Egy perc se telik bele, már lebuzta róluk a ruhát, már elvette tőlük a fegyvereiket.

Azt hiszem kitaláltjátok, mit

lett Sámson ezekkel a holmikakkal. Jól gondoljátok — elküldte őket a filiszteus fejedelmekhez.

Igy történt, hogy a filiszteus fejedelmek a saját katonáik ruháját és fegyverzetét kapták Sámsontól jutalmul a találós-kérdés megfejtéséért. De én azt hiszem, megérdemelték ezt a tréfát, hiszen ők is csak ravaszkodással jöttek rá a megfejtésre.

Sámsonról még máskor is fogok mesélni.

B. L.

Jelentkezzenek az Abdán meggyilkolt munkaszolgálatosok hozzátartozói!

A győri Izraelita Szentegylet (Chevra Kadisa) felkéri az alant felsorolt, Abda községben exhumált, jun. 25-én a győri zsidó temetőben eltemetett, meggyilkolt munkaszolgálatosok hozzátartozóit, vagy azokat, akik az alant, meg nem állapított kilétű munkaszolgálatosokra az itt közölt ismertető jelek alapján ráismernek, hogy a győri Izr. Szentegyletnél, Győr, Kossuth Lajos-utca 5. sz. írásban vagy személyesen jelentkezzenek. Megjegyezzük, hogy az itt felsorolásra kerülők még semmiféle veszteséglistán nem szerepelhetnek, tekintettel arra, hogy kilétüket a végül együtt eltemetett, az enyészett által súlyosan megrongált okmányokból csak most állapítottuk meg.

1. Ismeretlen férfi holttest. G. G. monogrammos zsebkendő, overál ruházat, alatta kécsikós nadrág, piroskockás gyapjú sál volt rajta.
2. Ismeretlen férfi holttest, ismertető jelek nélkül.
3. Blättler Pál, Budapest, Rottenblüthen-utca 5/c. szám alatt lakos.
4. Sándor József, 1902-ben, Szolnokon született. Budapest, VIII., Fiumei-utca 3.
5. Glücksman Mihály, 1920, Szegeden született, Budapest, IX., Mester-utca 53. sz. alatt lakos. Apja: Glücksmann Bertalan, anyja: Léderer Jozefin, fogtechnikus.
6. Dénes Andor, Budapest, I., Krisztina-körút 155. szám alatt lakos, született 1907 jun. 16., apja: Dénes László Imre, anyja: Weisz Irma.
7. Mahler György Iván, szüles, Budapesten született 1924 márc. 1. Anyja: Bró Ilona.
8. Klein Miklós, született Budapesten, 1902 nov. 7. Lakik: V., Teréz-körút 5. Apja: Klein Gyula, anyja: Tauszky Gizella.
9. Ismeretlen férfi holttest, Zselében Bodor Béla névre szóló levelezőlappal és egy nyaklánc. Felső fogsora műfogsor.

10. Ismeretlen férfi holttest, Szájában fehér fém foghíd, jobb alsó 3—7. fog.
 11. Markovits Lajos, kifutó, Budapest, IX., Erkel-utca 4. sz. III. em. 23. sz.
 12. Dr. Radnóti Miklós (lehet Radnóci), Budapest, V., Pozsony-utca 1. Apja neve: olvashatatlan, anyja: Gross Ilona. Született: 1909 május 5-én, Budapesten.
 13. Ismeretlen férfi holttest, Rajta Salgó Károly, Károlykörtúri dívaláru üzletben vett ing.
 14. Gellért Andor, született Budapest, 1912. Apja: Gellért Miksa.
 15. Ismeretlen férfi holttest. Adatok nincsenek.
 16. Wix Vilmos, született 1902 augusztus 3. Rákoskeresztúron.
 17. Löwy Károly, Bpest, VII., Sajó-utca 2. Született: Budapest, 1918 szept. 22-én. Apja: Löwy Herman, anyja: Stern Malvin.
 18. Sternberg Walter, született 1909 szeptember 20. Apja: Sternberg Károly.
 19. Ismeretlen férfi holttest. Zsebében Bódis Ilonától, Budapest, Csángó-utca 14., pársor írás és barna hajluc.
 20. Wiesemann László, Budapest, V., Tátra-utca 4.
 21. Weisz Jenő, pénzbeszedő, Budapest, VI., Vörösmarty-utca 43.
 22. Ismeretlen férfi holttest. Adatok nélkül.
- Az itt felsorolt 22 holttest egy része a jelenleg Abda községben exhumálás alatt álló, valószínűleg több mint 60, hungáristák által meggyilkolt munkaszolgálatosnak. A többi, exhumált holttest adatait, amint azokat az ügyesség rendelkezésre bocsátja, közölni fogja a győri Szentegylet. Valószínű, hogy ezek a munkaszolgálatosok Bór-ból tértek vissza és mint belegek maradtak Abdán, ahol a felszabadulás előtt a hungáristák gyilkolták le őket, legálább is a náluk talált, valószínűleg nekik címzett tábori lapokból ez derül ki.

6 sir — 18 halott

A laibhalmi (Lafbhalm, an der Donau) Chevrá Kadisa jelentése

A következő 6 sirt aalálták Ichenhausen mellett:

1. számú sir.

1. Spiró Helén 36 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. IV. 3-án. Hiányos táplálkozás következtében meghalt.
2. Bán Amália 40 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 4-én Burgauban hiányos táplálkozás következtében meghalt.
3. Lobowitz Regina 25 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. Burgauban éhenhalt.
4. Hausmann Irma 43 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 5-én Burgauban éhenhalt.

2. számú sir.

5. Rein Malvin 38 éves, utolsó lakhelye Nagyvárad. 1945. III. 9-én Burgauban éhenhalt.
6. Radó Olga 36 éves, utolsó lakhelye Szeged. 1945. III. 10-én Burgauban éhenhalt.
7. Roth Dóra 33 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 11-én Burgauban angina pectorisban meghalt.
8. Rosenbergh Hajnal, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 11-én Burgauban vér-mérgezésben meghalt.

3. számú sir.

9. Steiner Éva 22 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 16-án Burgauban angina pectorisban meghalt.
10. Varsa Mária 33 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 16-án Burgauban angina pectorisban meghalt.
11. Haldinger Sándor 19 éves, utolsó lakhelye Budapest. III. 16-án Burgauban éhenhalt.

4. számú sir.

12. Bachrach László 17 éves, utolsó lakhelye Pápa. III. 19-én Burgauban éhenhalt.
13. Engel Julia 27 éves, utolsó lakhelye Budapest. III. 19-én Burgauban tüdővészben meghalt.
14. Tabak Mózes 23 éves, utolsó lakhelye Rozsalice. 1945. III. 20-án Burgauban szivbajban meghalt.

5. számú sir.

15. Rákóczi Endre 21 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 24-én Burgauban szivbajban meghalt.

6. számú sir.

16. Oblath Magda 27 éves, utolsó lakhelye Budapest.

1945. III. 28-án Burgauban szivrohamban meghalt.
17. Spitzer István 19 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 28-án Burgauban szivrohamban meghalt.

- szivrohamban meghalt.
18. Zsolnai Zsuzsanna 18 éves, utolsó lakhelye Budapest. 1945. III. 27-én Burgauban szivrohamban meghalt.

Egy nagy amerikai jiddis lapszerkesztő az amerikai zsidóság életéről

A legnagyobb amerikai jiddis újságnak, a *Morgen Freiheit*-nek a főszerkesztője, Nowik — mint a párisi *Droit et Liberté* írja — előadást tartott Párisban az amerikai zsidóság életéről.

Elmondotta, hogy az Egyesült Államokban 5 millió zsidó él. Ezek közül New-Yorkban több mint 2 millió van. Nincs olyan amerikai nagyváros, amelynek ne lenne jelentős zsidó hitközsége.

A zsidók között sok a kispolgár és a szabad szellemű pályakörműködő, de igen nagy a proletárok száma is. Legalább 1.5 millióra tehető az Egyesült Államokban a zsidó proletárlétszám. A jiddis nyelvű proletárok főbb organizációi: a *Yiddischer Fraternaler Volks-Orden*, az *Arbeter Ring* és a *Nazionaler*

Arbeter-Ferband. A legkiemelkedőbb szellemi központ: a *Schalom Aleichem Gesellschaft*.

Az Egyesült Államok 5 millió zsidójának a fele már odakinn született. A másik fele Európából jött, főleg a cári Oroszországból, Lengyelországból, Romániából és Magyarországból.

Az amerikai jiddis sajtónak komoly orgánumai vannak. New Yorkban négy jiddis napilap lát napvilágot: a *Morgen Freiheit*, a *Der Tog*, a *Morgen Journal* és a *Forverts*.

— Az amerikai zsidóság széles tömegei — mondotta Nowik — elszántsággal védik a demokráciát, mert tudják, hogy a demokrácia védi meg őket minden antiszemita törekvéstől. A demokrácia biztosítja legjobban a zsidóság jövőjét.

A pusztavámi tragédia

Idestova két éve lesz: 1944. október 16-án, egy nappal a gyászemlékü „hatalomátvé. tel” után történt. A Pusztavámon maradt jelsvai orvosszázad egy főredőke, kb. hatvan munkaszolgálatos rettegésben töltötte az előző éjszakát. A magyar keret egy német SS őrnagy és legénysége váltotta fel. Kétség és remény között hánykolódtak a munkaszolgálatosok. Egyesek, a tulzó optimisták még bizakodtak de a nagy többség szorongó érzések között várta az elkövetkezőket. 12 órakor a községháza és plébánia közli részen sorakoztatták fel őket, majd valamivel 12 óra után egy dülönytön „a szőlők és földek irányába, mintegy fél kilométernyire a falu szélétől, hajtották a minden rosszra elkészült munkaszolgálatosokat. Egy domboldal előtti sáncnál megállították a menetet. Itt le kellett vetkőzniök, ruháik, sap, káik a hátuk mögé kerültek. Két oldalt papírmáglyát rakattak velük, idő kellett dobnok összes irataikat és a hosszú munkaszolgálat alatt megmaradt családi emlékeiket. Aztán a géppisztolyos SS-gárda megásalta velük saját sirjaikat, majd tízes csoportban zavarták őket a sírgödör széléig. Tarkólvóns — és a tragédia befejeződött.

Az Országos „MUSZ” Szervezet exhumálási akciója ke-

retében most kezdődött meg a pusztavámi, nagyrészt orvosokból és mérnökökből álló, aljasul legyilkolt munkaszázad tömegsírjának kegyeletes rendezése. Targyalások folynak azirányban, hogy a felismerhetetlenségig elenyészelt mártírok földi maradványait Budapestre szállítsák-e, vagy kegyeletértés nélkül hagyják őket ott pihenni, ahol oly bestiális módon elpusztította őket a náci gyűlölet. Lehetőség van arra, hogy haláluk helyén monumentális emlékművel áldozatának a mártírbaikarsak boldogtalan emlékének.

MÁRKUS DEZSÓ

(egy a megmenekültek közül)

A Szovjetunió megünnepelte Solem Aléchem halálának 30-ik évfordulóját

A párisi *Droit et Liberté* moszkvai tudósítója írja, hogy a Szovjetunió minden részén megünnepeleék Solem Aléchem halálának harmincadik évfordulóját. Orosz, ukrán, bjelorusz és georgiai írók méltatták, a jiddis irodalom reprezentánsai mellett, a balhatatlan zsidó író érdemeit.

„A Szovjetunió sajtója is kivette részét Solem Aléchem méltatásából.

AUSCHWITZIAKI Keresem u. Szabó
tarjából deportált feleségem.

László Imréné (Mancó)

ÉS KISLÁNYOMATI

László Agnest,

akik még 44itól 1944 október 16-án napjában Auschwitzban a C) légerben voltak. Kislányom a kórházban volt augusztusban és onnan egészenesen kijött. Feleségem szeptemberben a kórház ambulanciáján mint kisegítő dolgozott. Aki tud róla, vagy együtt volt velők, érkezzék alábbi címen: László Imre Wlatszerkesztő, Salgótarján, vagy Szabolcsi Mihály r. őrnagy, Budapest, Andrássy-ut 60, Tel: 42-791.

Felhívás!

Az Országos „MUSZ” Szervezet III. kerületi csoportja működését Budapest III., Zichy-u. 9. szám alatt megkezdte. Heti összejövetel minden este 7-8 órakor, melyre hajtásmunkát szerettel meghívja

A vezetőség

Kávéház, vendéglői berendezések

GYORSMÉRLEGEK, NATIONALKASSZÁK, IRÓGÉPEK,
vétel eladás.

Rosenfeld

Népszínház-utca 31

ZSIDÓ HÁZTARTASBAN FŐZEST, VAGY KÖNYHARA KOSEROZÁST vállalok. Cím: VII., Hold-utca 12. I. em. 15.

ZAKACSNÓT keresek kisebb pénzre, ki stéshez, főzéshez egy-azért ért. Előnyös fizetési feltételek biztosítva. Csekkis megbízható, orih. nő jelenkezzen. XI., Cádru-utca 5, Szabadsághegyen, T. 161-812

SZABÓZSÉLT berendezések, lapengedélyel

társat vagy férjet keres

50-55 év körüli ur személyében, „Mólett szabón” jellegű.

65 éves öregségember, úrfelek, borjvaló, rendes zsidóasszonyt keres

feleségül,

lehetőleg lakásnak „Egésznapos” jellegű Halász birtokba, Rákóczi-ut 27/A.

43 éves, vidéki városi kereskedő

oly esinos, intelligens hölgy keres, részleg keresi 24-34 éves korú, kinek teurentuli rokonai legyenek, hűltéce van, „Beltúra” jellegű a kiadása.

Három vidéki kereskedő, volt deportáltak, szerény, 35 éves hölgyvel ismeretségét keresik

házasság céljából

Fényképes választ Schön cukorüzlet, Teréz-körút 82.

SIRKÓ LŐWY-NÉL BUDÁN II., FO-UTCA 79

(GENZ-UTCAI VILLANUS MEGÁLLÓNÁL)

H I R E K

Tisó Beáv napján

augusztus 6-án a világ esdősége gyászának emlék- és bújt napján a Pesti Izraelita Hitközség hivatalában hivatal szünnap lesz.

Komoly sikere van a Joint Ipari és Mezőgazdasági Kiváltásunk. Sok gyár, üzem, szövetkezet, áruház és magán-üzem már forint fizetés ellenében számos kollektív termékeket és munkáját kötötte le. Számos exportőr mutat érdekföldést különböző kivitelre alkalmas iparcikkek iránt. Az alkalmas érdeklődésre való tekintettel a kiállítás — értesüléseink szerint — meghosszabbítják.

Főrabbi-választás Győrött. A Győri Izr. Hitközség július 21-én tartott rabbi-választó közgyűlésén egyhangulag dr. Berg József kispesti főrabbit választotta Győr és a XII. községkerület főrabbi-jává.

Istentisztelet Hévízfürdőn. A csodálatos gyógyhatású Hévízfürdő, amelynek lótuszvirágos meleg vizében oly sokan szoktak így nyár idején gyógyulást keresni, ezidén is megtekinthető belegekkel. A szép hévízi templom, amelyet évekkal ezelőtt dr. Kertész Adolf pesti szerzetesi előjáró építtetett, sokat szenvedett az utolsó évek pusztításainak következtében. E nyáron azonban dr. Kertész Adolf kitakarította és újra berendezte a templomot, így az ő vezetésével már ismét tartanak ott istentiszteleteket. Az üdülők élén Gross Gyula, pesti templomi előjáró, aki a bizalomhoz képest nagy buzgalommal látja el az előimádkozói teendőket is, továbbá Gross Dezso, Kraszner Lajos, Schwartz Sándor a pesti hitk. vezetőségi tagjai tevékenykednek az istentiszteletek körül. A múlt hetekben az útutazó *Abrahámsohn* Manó pesti főkántor is előimádkozott Hévízen, az elmúlt héten pedig péntek este és szombat délután dr. Katona József pesti rabbi tartott prédikációkat, amely alkalmakra az összes Hévízen üdülő zsidók megjelentek a templomban.

Schulz Jenő cég
Orán-ékszerész (órajavítás)
UD., Wessely-nál, a régi házban
Gergely Miklós
aranyműves és ékszerész
VÉTEL ELADÁS

Halálozás. Julius 28-án, vasárnap délelőtt nagy részvétellel temették *Moskovics* Emil műszaki textilárú nagykereskedőt a rákoskeresztúri izr. temetőben. Dr. Hevesi Ferenc főrabbi méltatta az elhunyt nagy érdemeit, aki igazi, nemesszívű, jó zsidó volt. Mindig rendelkezésre állott a szűkölködőknek. A rászorult munkaszolgálatosoknak végszámra, díjmentesen bocsájította rendelkezésre az általuk használható cikkeket. A védett házból, melyben internálva volt, nemcsak a ház, hanem a szomszéd védett ház szűkölködő lakóit is igyekezett a nehéz időkben legalább meleg levest ellátni. Hozzájártozó, barátjai, üzletfelei és munkatársai őszinte gyászal kísérték — *Abrahámsohn* Manó főkántor egyházi funkciója mellett — utolsó útjára.

A VAC HIREI

KOSÁRLABDA.
Az Országos Bajnokság I. osztályában indul a VAC első csapata. A VAC H. az OB. H. osztályában indul. Szó van arról, hogy egy harmadik csapatot indít a vezetőség a Budapest kerületi bajnokságban. Női és ifjúsági (költyök) csapat szervezése megindult. Jelentkezés Serényi István csapatkapitánynál. (Pbónix divatház, Rákóczi-ut 66.)

USZÁS.
Augusztus hó folyamán országos versenyt rendez a VAC. III. mutatkozniak be először a VAC fiatal versenyzői, kik Aczél edző keze alatt szorgalmasan edzenek.

ASZTALITENISZ.
Temes, Surányi, Bihari, Vidor, Gali, Vincze, Földi II., Fischer, Várkonyi, Vermes és Vinczéné indulnak az augusztusi sportnapokon rendezett nemzetközi versenyen.

Házasságokat
diszkrétan, gyorsan közvetít:
GOLDNÉ, Alsóerdősor-utca nyolc,
földszint 2. Fogad: 10-12-ig,
2-6-ig, Telefon: 225-480.

Házasság céljából
MEGISMERKEDNÉNK biztos egzisztenciájú, nagyon rendes esetleg vidéki urakkal, **TESTVÉRPÁR VAGYUNK;** kiknél ezek a feltételek megvannak, sőt a külső megjelenés is nagyon előgadható, amire szintén reflektálunk. „42-50” jelígre a kiadóba.

VALLÁSOS, egyedülálló, házias, szépnek mondott 44 éves uriaszony férjhez menne
biztos egzisztenciájú uriemberhez. „Pínonleikü” jelígre.

HÁZFELÜGYELŐ, 45-50 év körüli LEHETŐLEG SZERELŐ ismeretséget keresi

házaság céljából
V., Kresz Géza-u. 42.

MEGNŐSÜLNÉ egyedül maradt, jó megjelenésű fiatal ember. Forgalmos üzlet, áruválogatás van. Megfelelő körülményekkel szép uricégek válogatásának „Megérzés” jelígre kiadóba.

Dunántuli

49 éves, intelligens, egyedülálló (családját olaszították)

gabonakereskedő nőszülne.

Keres olyan magához illő, jókálósú, 35-45 éves urat, aki megértő életvérsa lenne és az üzletben is szakítani tudna. „Köser háztartás” jelígre Liberté Hirdetőkörébe, Andrássy-ut 27.

56 ÉVES TEXTILKERESKEDŐ vagyok. Ipari engedéllyel és üzleti-nyitással rendelkezem. Hasonló, esetleg más üzletbe

benősülnék
„Baldog lesz” jelígre.

Minden információt kérésre SZOMBAT-TARTÓ 48 ÉVES KERESKEDŐ, aki 200 dollár értékű áruval rendelkezik,

benősülné
Lehet özvegy is, kinek kivándorlási lehetősége van, férjét magával vinné. „Benősülés” jelígre a kiadóba.

Deportálásból visszatért egyedül maradt középkorú uriaszony

házaság céljából
megismerkedne intelligens uricémmel. „Napsugár” jelígre.

VÁROSBAN ÉLŐ 50 éves KERESKEDŐ benősülné.
Gyönyörű lakásom van, 25-40-ig. „Nem jó egyedül” jelígre a kiadóba.

ISMERETSEG HIÁNYÁBAN ezton próbálom megkeresni a boldogságot. 35 éves, molett, szépnek mondott leány vagyok, 35-50 éves korban lévő ur ismeretséget keresem **házaság céljából.**
Vidékre is mennék. Gyermek nem akadály. Barna 35” jelígre a kiadóba.

Egyedül maradt, 49 éves kereskedő megismerkedne

házaság céljából
38-45 éves, nem magas, kissé molett nővel. Lehetőleg fényképpel, a fényképet 24 órán belül visszaküldöm. „48 éves vallásos érzelmű” jelígre a kiadóba.

Házasság céljából
keresem azt a leányt vagy gyermeket, aki nyugdíjazás előtt álló 44 éves államj. köztisztviselőt a fővárosban megfelelő egzisztenciához juttatna. „Egyedül maradtam” jelígre a kiadóba.

58 ÉVES feltkarcsu, széke **C SINOS URILEANY férjhez menne**
vidékre is, egyedül maradt, jól szituált urhoz 42-50-ig. „Diplomás előnyben” jelígre a kiadóba.

EGYEDÜLMARADT, jómódu, intelligens, jómegjelenésű, ÖZVEGY URIASZONY ONÁLLÓ ÜZLETTEL, LAKÁSSAL

férjhez menne
50-55 év közötti intelligens kereskedőhöz vagy iparoshoz. „Rossz egyedül” jelígre a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Augusztus 1, esütörtök: Av 4 péntek: 5, szombat: 6, vasárnap: 7, hétfő: 8, kedd: 9, (bőjtnap), szerda: 10, esütörtök: 11. Szombaton, augusztus 3-án helyi szidra: Dörörim, háttóra: Jcsája I. 1-27.

IMAI DÖK:

Imaházak	Péntek		Szombat		Hétfőnap	
	este	reggel	d. e.	d. n.	este	reggel
Dohány	1/28	7/10	10/28	9/7	1/28	
Rumbach	8	7/10	1/28	9/7	1/28	
Bothlen	1/28	7/10	7	9/7	8	
Csáky	1/28	7/10	7	9/7	8	
Dózsa	1/28	7/10	7	9/7	8	
Nagyfuv.	1/28	8	7	9/7	8	
Páva	1/28	8	7	9/7	8	
Zugló	1/28	7/10	7	9/7	8	
Finárvah.	1/28	7/10	7	9/7	8	
Leányvár.	1/28	7/10	7	9/7	8	

Péntek esti gyertyagyújtás: 8 óraker.

Budai Istentisztelet: Ujlaki templomban (III., Zsigmond-ut, 49.) és Lágymányoson (XI., Bocskay-ut 37.) péntek este 7 óraker, szombat d. e. 1/21 óraker, a pasaréti imaházban (Török-ut 6/b.) péntek este 7 óraker, szombat reggel 8 óraker, Fő-utca 12. szám alatt péntek este 7 óraker.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünnep este 7 óraker, szombat és ünnep d. e. 9 óraker.

SÜKETNÉMA, nagy vagyonnal rendelkező, csinos, 37 éves, özvegy asszony rokoni részére keresek

hozzáillő férjet
Cím: Domány, Miskolc, Eszmal kapu 7.

Keresek házasság céljából

egy 50 év körüli igazi KERESKEDŐT, aki üzletet megnyitásánál igazi felhársam lenne. Csak magányos ur pontos címét kérem. „Ötthon, azoretetet adok” jelígre dr. Hadusfalvy Erdélybe, Szt. István-körut 24. alá kérek.

UJÉLET
A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonosi
A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA
Felelős szerkesztő és felelős kiadó: **ROOZ REZSÓ**

Postafelkérlelpenként csekkeztámla száma: 28.289. (Magyarországi Izraeliták Országos Irodája.)

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomda mintázott st. körforgópein. Fel. nyomda-vezető: Margittay Antal.